

Діалог влади і бізнесу є одним з інструментів підйому економіки

Розповідає Президент УСПП
Анатолій Кінах.

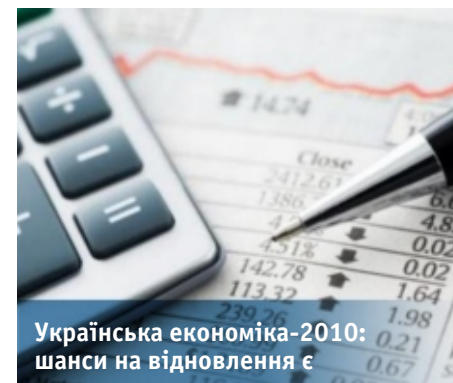
2 стор.

Збільшення плати за київську землю скасовано

Перемога вітчизняної ділової спільноти доводить, що за свої права треба боротися, використовуючи усі засоби громадянського впливу.

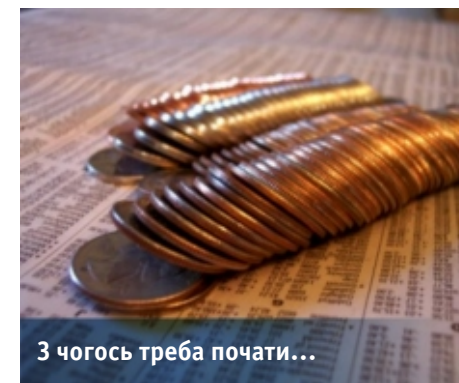
12 стор.

Українська економіка-2010: шанси на відновлення є

Україна має облишити роль пасивної жертви кризових явищ і проводити чітку антикризову та антидепресійну політику. Ярослав Жаліло, Центр антикризових реформ.

5 стор.

З чогось треба почати...

Декілька проблем оподаткування можна вирішити в найближчий час. Підприємці переконані, що це «додасть їм кисню». Аналіз голови Херсонського відділення УСПП.

15 стор.

НКРЕ прислухалася до підприємців та призупинила постанову, що збільшувала вартість електроенергії

Спроба Національної комісії регулювання електроенергетики підвищити вартість електроенергії зазнала критики промисловців.

14 стор.

Чи є майбутнє в суднобудування України?

Зробити суднобудівну промисловість конкурентоспроможною можливо за державної підтримки галузі, впровадженні необхідних регуляторних змін. Віктор Лисицький, асоціація «Укрсудпром».

17 стор.

З М І С Т

Діалог влади і бізнесу є одним з інструментів підйому економіки <i>Анатолій Кінах</i>	2
Українська економіка-2010: шанси на відновлення є <i>Ярослав Жаліло</i>	5
Пріоритетом компаній стає управління відносинами з покупцями <i>Дослідження «Ернст энд Янг»</i>	7
Промисловості України потрібна державна підтримка <i>Сергій Прохоров</i>	9
Збільшення плати за київську землю скасовано <i>Роман Сергієнко</i>	12
НКРЕ прислухалася до підприємців та призупинила постанову, що збільшувала вартість електроенергії	14
З чогось треба почати... <i>Світлана Корнілова</i>	15
Чи є майбутнє в суднобудування України? <i>Віктор Лисицький</i>	17
Активність України в МКПП дає шанс повернути ринки країн СНД	20
Громадськість потує Стратегію соціально-економічного розвитку України <i>Олег Рогоза</i>	21
Фоторепортаж	24
Україні треба активно співпрацювати з митним союзом <i>Олександра Блаудзевич</i>	25
Процедури перевезення потребують спрощення <i>Леонід Костюченко</i>	26
Роль галузевих об'єднань та асоціацій під час кризи значно зросла <i>Валентин Куліченко</i>	27
Асоціація «Укроліяпром» допомагає своєму виробникові <i>Степан Капшук</i>	28
Цей закон вам допоможе	30
Обмін кращими технологіями і транскордонна кластеризація – нові євроінтеграційні можливості «Східного партнерства» ЄС <i>Зіновій Бройде</i>	31
Проблемні бізнеси можуть отримати друге життя <i>Юрій Балькин</i>	32
В Розпорядженнях про електронну звітність враховано думку підприємців <i>Іван Петухов</i>	34

Анатолій Кінах, президент УСПП

Діалог влади і бізнесу є одним з інструментів підйому економіки

Анатолій Кінах, президент УСПП

Головний висновок після виборів Президента України полягає в розумінні того, що країна отримала шанс якісно оновити систему влади, припинити ганебне протистояння на її вищих щаблях, залишити боротьбу на взаємне знищення і об'єднати зусилля навколо антикризової роботи, реалізації системних реформ, поступового економічного зростання.

Промисловці, підприємці і роботодавці завжди вмili об'єктивно оцінити ситуацію в країні. Саме вони в свій час заявили про те, що соціально-економічна, фінансова та інституціональні кризи в Україні співпали з величезною кризою влади та систем управління всіх щаблів. Обрання нового президента – а ми вітаємо В.Ф. Януковича на цій посаді – це є величезний шанс здійснити фундаментальне і якісне оновлення системи влади, яка, в свою чергу, має забезпечити ефективні антикризові процеси в усіх сферах життя.

На жаль, останніми роками генерація фахових управлінців планомірно руйнувалася, панувала кадрова практика за принципом «свій – чужий», ні на хвилину не припинялися торги портфелями і посадами. Корупція та принцип політичної доцільності у сфері державної служби мають бути зупинені раз і назавжди. Управлінець повинен прийти на свою посаду шляхом чесного змагання, яке виграватиме через більш якісну освіту, професіональний досвід, відповідальність, працездатність, моральність, віддаленість від політики. Не завадять владній вертикалі й нові молоді обличчя.

Із завданнями, що постали, впорається лише команда, одноосiбно ні президент, ні прем'єр, ні народний депутат нічого не вирішать. Створення команди прагматично налаштованих професіоналів, які вмili працювати на результат, мислити і діяти стратегічно, володіти усіма тонкощами державного менеджменту, готові на відкритий і дієвий, а не популістський діалог із суспільством, не запламовані в корупції та хабарах – створення такої команди промислово-підприємницька спільнота доручає президенту. Перекоаний, що в лавах промисловців і підприємців є багато талановитих, фахових та чесних управлінців, які готові перейти на державну роботу і показати дуже якісні результати. Й ми будемо на цьому наполягати, за це боротися.

Вважаємо, що нова президентська команда має повернути темі партнерства та діалогу влади і бізнесу її первинний зміст. Не варто забувати, що діалог, дієвий зворотний зв'язок є інструментом підйому економіки та підтримки виробництва, свідоцтвом відповідності демократичним стандартам, економічним і громадянським свободам. Сильна та розумна влада має бути зацікавлена у співпраці з діловою громадою, оскільки вона – унікальна можливість інтелектуальної підпитки, майданчик для апробації проектів управлінських рішень, джерело здорової критики, партнер з економічних реформ та відповідальності за їх наслідки.

Отже, знання та досвід, які накопичені представниками реального сектору економіки, підприємцями, науковцями, ми завжди готові представити владі, яка розумно вчиняє у власних економічних ініціативах та щира у співпраці з промисловцями і підприємцями. Сподіваючись, що наші пропозиції будуть слухними задля формування соціально-економічної, антикризової програми Президента, ми вважаємо за необхідне спрямувати новій владі свої настанови.

Перекоаний, що в максимально стислі терміни треба підготувати та ухвалити збалансований якісний державний бюджет 2010 року. Йому має передувати підготовка державної програми соціально-економічного розвитку, погоджені парламенти валютно-курсової та грошово-кредитної політики. В суспільстві треба поновити довіру до банківської системи. Очевидно, що має бути зроблений крок назустріч вкладникам – перш за все треба скасувати мораторій на видачу депозитів. Це не лише соціальний жест, тут закладений важливий економічний зміст: поновлена довіра до банків активізує найнадійнішого інвестора – населення країни. А інвестиції є киснем для ослабленого економічного організму.

Нагальною потребою є здешевлення кредитних ресурсів, бо сьогодні їхня вартість дорівнює 30% річних, що повністю ізолює реальну економіку від фінансів і знекровлює її. Нереальна вартість іпотеки зупинила і не дає ніяких шансів на оновлення найважливішій галузі економіки – будівництва житла.

УСПП завжди відстоював позицію пріоритетного розвитку промисловості країни, розумного державного протекціонізму, виділення «моментів прориву» і спрямування туди максимуму фінансових, кадрових, організаційних, інноваційних ресурсів. Ми наполягаємо на впровадженні високих наукоємних конкурентоспроможних технологій, модернізації та оновлення виробництва.

Україна підійшла до виборів президента з безпрецедентним зниженням національної енергетичної безпеки та високою залежністю від зовнішньої кон'юнктури. Тому на часі – ретельна інвентаризація пакету газових угод та на основі виваженого професійного двостороннього діалогу з Російською Федерацією – їх перегляд, перш за все, з питань формули ціни за «блакитне паливо», її розміру, встановлення чіткого балансу відповідальності сторін за поставку та транзит газу.

Непідйомним тягарем для бізнесу стало стягнення до державного бюджету 12 млрд. грн. авансових платежів на півроку вперед, неповернення з боку держави близько 23 млрд. грн. ПДВ, необґрунтоване зростання орендної плати за землю (в деяких містах – в 3 рази) та збільшення тарифів житлово-комунального господарства. Саме тому фінансовий результат підприємств України за 2009 рік становив «мінус» 12,6 млрд. грн.

Одним із головних факторів оздоровлення фінансового стану економіки має бути вдосконалення податкової системи. Саме тому наполягаємо на остаточному опрацюванні і прийнятті Податкового кодексу. Треба обов'язково домогтися скорочення кількості та зниження ставок податків і зборів, ліквідації тих зборів і обов'язкових платежів, що не передбачені законодавством. Необхідно знизити ставку податку на додану вартість, рішуче реформувати механізми його справляння та відшкодування. Треба зробити все, щоб зменшити рівень фіскального навантаження на економіку, в то ж час знайти можливості для податкового стимулювання інвестиційно-інноваційної діяльності, модернізації виробництва, запровадження енергозберігаючих заходів.

Необхідно дати новий шанс малому та середньому бізнесу. Треба довести до кінця справу максимального спрощення порядку реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності, забезпечити лібералізацію дозвільних процедур. Необхідно створити розгалужену мережу установ, що працюють за принципом «єдиного вікна». І головне – за будь-яких умов зберегти систему спрощеного оподаткування для суб'єктів малого бізнесу, вирішити питання полегшення доступу малого і середнього бізнесу до кредитних ресурсів.

Кадрове оновлення має проходити під егідою викоренення корупції. Це ганебне явище величезною хвилею накрило країну, і роки розмов на антикорупційну тему ні на йоту не зрушили проблему з місця. Треба вдосконалювати законодавство з питань захисту підприємця, власника, інвестора, посилити боротьбу з рейдерством, ввести адміністративну та кримінальну відповідальність за дії або бездіяльність чиновника, який спричинив збитки бізнесу. Настав час викоринити державний рекет, який відомий нам із численних безглузких перевірок, масового неповернення державою ПДВ на фоні посилення відповідальності підприємця за невчасну сплату податків та зарплати тощо. Необхідна модернізація судів, оздоровлення правоохоронних органів, впровадження в практику принципу невідворотності покарання за хабарі.

Країна запізнюється зі структурною перебудовою та підвищенням ефективності військово-промислового комплексу, ракетно-космічної, авіаційної, суднобудівної промисловості, транспортного та сільськогосподарського машинобудування, і цю ситуацію треба виправляти. Пропонуємо стимулювання прискореного оновлення основних фондів, реінвестування прибутків у проекти технічного, технологічного переозброєння, активізацію інноваційної політики в загальному та регіональному вимірі.

Виконати соціальні зобов'язання можливо лише через стабільно працюючу економіку. Тому з першого дня необхідно докласти зусиль з підвищення купівельної спроможності населення, що потребує дотримання певного балансу: з однієї сторони, необхідно вдосконалювати адресну соціальну допомогу за категоріями верств населення (пенсіонери, інваліди, багатодітні родини, ветерани), а з іншої сторони, на ситуацію підвищення купівельної спроможності вплине поступове зростання доходів населення, відкриття доступу до споживацьких кредитів. Відомо, що ніщо так не мотивує розвиток внутрішнього ринку, як наявність споживчого попиту та коштів на його реалізацію у населення.

В умовах відкритості економіки, нещодавнього вступу України до СОТ важливого значення набуває підтримка внутрішнього ринку. Якщо вітчизняний товаровиробник вже виготовляє чи здатний виготовляти той чи інший конкурентоспроможний продукт, він вправі розраховувати на державні замовлення в своїй країні та не хвилюватися, що чиновники за його спиною втридорога придбають аналогічний продукт за кордоном. Хіба українська економічна політика не полягає у пріоритетному створенні та підтримці виробництв та робочих місць саме на нашій території?

Негайного вдосконалення потребує експортна політика. В свій час УСПП домігся збільшення терміну повернення валютної виручки до 180 днів, нещодавно його знов зменшили до 90 днів. Ми будемо боротися за повернення цієї необхідної норми, наполягати на доступі експортерів до довгострокових кредитів, необхідності політичної, дипломатичної та фінансової підтримки експортерів у виході на міжнародні ринки.

Настанови новообраному Президенту країни промисловці і підприємці виклали в Антикризової громадської програми – документі, основи якого були розроблені ще рік тому. Впевнені, що ця системна, комплексна програма, в основу якої покладено формат плідної співпраці влади і бізнесу, може стати справжньою «дорожньою картою» економічного відродження України.

У 2009 році УСПП зробив для підприємництва:

Антикризовою громадською радою, куди крім УСПП увійшли близько 40 організацій, у тому числі асоціації металургів, суднобудівників «Укрсудпром», Укроліяпром, виробників автомобілів, міжнародних автомобільних перевізників, фармацевтів, Укравтопром, Укрлізінг, українських банків, кредитних спілок, а також зернова асоціація, Спілка будівельників, Союз хіміків, Союз оптовиків і виробників алкоголю та тютюну (СОВАТ), організація «Міжнародна антитерористична єдність», Українська аграрна конфедерація тощо, було розроблено пакет антикризових заходів, який отримав назву Антикризової програми.

Принциповими вимогами програми стали:

- зниження податкового навантаження на бізнес, запровадження мораторію на введення нових податків і зборів на період до припинення кризових тенденцій в економіці;
- підтримка малого та середнього бізнесу;
- запровадження мораторію на 2009 рік на здійснення перевірок сумлінних платників податків державними контролюючими органами;
- заходи із стимулювання роботодавців до збереження та створення робочих місць, стимулювання економічної активності населення.

Антикризова програма УСПП та інших громадських об'єднань стала основою антикризових законопроектів опозиційного уряду. Аналітики та представники реального сектору економіки впевнені, що за умови прийняття та виконання Антикризової програми громадських сил вдалося б значно пом'якшити наслідки економічної кризи, не допустити охолодження економіки, вчасно перейти до її поступової санації та сталого зростання.

Українська економіка-2010: шанси на відновлення є

Ярослав Жаліло, заслужений економіст України, Центр антикризових досліджень

Стабілізація в 2009 році макроекономічних показників України на досягнутих ними піках падіння та адаптація валютно-фінансового сектору до нових макроекономічних реалій засвідчили завершення активної фази кризи, або, як кажуть, досягнення «дна» кризи. Проте «дно» свідчить про закінчення падіння, а не про початок наступного підйому. Стабілізувавшись таким чином, українська економіка перейшла від фази кризи до фази депресії. Тривала та неочікувана для багатьох глибока фінансово-економічна криза, яка розпочалася в Україні у вересні-жовтні 2008 року, закономірно сформувала певну суспільну «втому», усталені песимістичні очікування, які не можуть не відбиватися на стані підприємницького та інвестиційного клімату, інфляційних та курсових сподіваннях бізнесу, фінансистів, пересічних громадян. Тому можливості побачити позитивний сценарій подальшого розвитку подій – дуже важливий антикризовий захід для держави та для суспільства.

На нашу думку, 2010 рік може і повинен стати в Україні роком виходу з економічної депресії. Існує низка цілком об'єктивних чинників, які мають усі підстави перетворитися на ефективні антикризові підйоми. Звісно, якщо Україну не буде кинуте у прірву політичних міжусобиць та черги перманентних виборів, відтак – безперервних змагань у популізмі, переділів політико-економічних впливів та глобальної невизначеності перспектив.

По-перше, вихід, як відомо, часто буває там, де і вхід. Криза прийшла в Україну зі світових ринків, тому й очікуване поживавлення світової економіки має завдати позитивного імпульсу післякризовому відновленню в Україні.

Враховуючи, що саме країни, що розвиваються, в 2008 році забезпечили значну частину приросту металургійного експорту з України, в 2008 – 2009 роках – експорту сільгосппродукції, є підстави вважати, що в короткостроковому періоді висхідний тренд світової економіки сприятиме зростанню українського експорту та відповідних галузей економіки.

По-друге, у 2009 році відбувся важливий процес адаптації економіки до кризових рівнів зовнішнього і внутрішнього попиту – про це свідчать стабілізація і навіть відновлення слабого зростання в галузях, орієнтованих на внутрішній попит, незважаючи на скорочення реальних доходів населення і роздрібного товарообігу (приблизно на 10 і 20% за 2009 рік відповідно). Позитивний ефект від зростання доходів експортерів, розгорнуті соціальна та бюджетна сфери, які забезпечують доходи значної частки населення, дозволяють чекати підвищення попиту на внутрішньому ринку споживчої і інвестиційної продукції.

По-третє, в процесі поживавлення світової економіки слід очікувати зростання інтересу до українських активів як фінансових спекулянтів, яких приваблюватиме дешевизна активів через наслідки кризи, так і транснаціональних компаній, що будуть зацікавлені дістати доступ до українських ресурсів, ринку або скористатися вигідним геостратегічним положенням. Це має сприяти поліпшенню сальдо платіжного балансу, зростанню доходів, відповідно – внутрішнього попиту.

Ярослав Жаліло, заслужений економіст України, Центр антикризових досліджень

Експерти МВФ у звіті World Economic Outlook Update, опублікованому в січні 2010 року, прогнозують зростання світового ВВП в 2010 році на 3,9%, поліпшивши свій прогноз жовтня 2009 року одразу на 0,8 пункту. Локомотивом відновлення мають стати країни, що розвиваються. Їхня економіка може, на думку МВФ, вирости в 2010 році в середньому на 6%. Очікується посилення ролі в міжнародній торгівлі нових економік Азії (насамперед Китаю і Індії) і Південної Америки. Розвиненим країнам відводиться роль відстаючих: приріст ВВП у США прогнозується на рівні 2,7% (що краще жовтневого показника на 1,2 в.п.), в Єврозоні – лише 1%.

Проте вищезазначене становить лише потенційні можливості, реалізація яких може зіткнутися із суттєвими ризиками, які зроблять позитивні тенденції нестійкими, вестимуть до накопичення суперечностей, можуть зумовити «другу хвилю» економічної кризи в Україні.

По-перше, відновлення економіки України насамперед на підґрунті експортного чинника означатиме відновлення високого рівня її залежності від кон'юнктури зовнішніх ринків. Країни, що розвиваються, в процесі післякризового відновлення дедалі більш затверджуватимуться в ролі конкурентів України на основних ринках традиційної для України низькотехнологічної продукції (зокрема, металу). Відтак без якісних зрушень у структурі експорту, а отже і виробництва, ефект підйому буде досить швидко втрачено.

По-друге, заохочуючи зростання внутрішнього попиту, слід пам'ятати, що адекватна реакція виробників на зростаючий попит вимагає відповідного стану їхніх фінансів, а отже цілеспрямованих стимулів у сферах кредитної та податкової політики. Практика «нагнітання» попиту через бюджетні соціальні видатки, які, в свою чергу, фінансуються посиленням фіскального пресингу на підприємства, погіршує фінансову спроможність підприємств, живить інфляцію попиту. Антиінфляційні заходи обмежувальної монетарної політики, які вживаються у відповідь, погіршують і без того слабку доступність кредитних ресурсів для вітчизняних компаній. Як наслідок, зростання попиту збільшує ризики випереджаючого зростання імпорту, погіршення сальдо платіжного балансу та нестабільності гривні.

По-третє, придбання українських активів інвесторами не має однозначного зв'язку з поліпшенням платіжного балансу. В разі збереження непевного інвестиційного клімату через політичну невизначеність та затягування кризи інвестори, ймовірно, намагатимуться виводити угоди щодо передачі прав власності за межі України із залученням капіталу офшорних компаній. Один із прикладів саме такої угоди – купівля російським інвестором контрольного пакету акцій «Індустріального Союзу Донбасу».

Досягнення «дна» кризи означає, що час, коли Україна перебувала в ролі пасивної жертви кризових явищ світової економіки, борючись з їхніми негативними проявами, минув. Як свідчить економічна теорія, економічна депресія може перерости у наступну фазу циклу лише після виконання нею притаманних їй макроекономічних функцій – здійснення необхідних структурних змін на ринках, оновлення основного капіталу, фінансової санації компаній, освоєння новітніх конкурентних переваг. Відсутність належних умов для таких процесів, які, як показав світовий досвід подолання економічних криз, значною мірою цілеспрямовано створюються політикою держави, може призвести до затягування економічної депресії в Україні.

Таким чином, для того, щоб спрямувати процес відновлення економіки в русло, яке забезпечить його стійкість і узгодженість з національними інтересами в економічній сфері, Україна потребує державної антикризової та антидепресійної політики, яка дозволить збалансувати завдання підтримання макроекономічної стабільності та стимулювання структурних зрушень в економіці й динамічного економічного зростання. Безперечно, така політика можлива лише в умовах відновлення стабільності та дієздатності влади, припинення протистояння та досягнення співпраці її гілок. Це – головне й надтермінове завдання, яке постає перед вітчизняним політикумом та новообраним президентом України.

Пріоритетом компаній стає управління відносинами з покупцями

Про дослідження «Вплив економічної кризи на українські компанії». П'яте дослідження впливу економічної кризи на українські компанії (за результатами третього кварталу) проводилося з 20 грудня 2009 року по 13 січня 2010 року компанією «Ернст енд Янг» спільно з Європейською Бізнес Асоціацією шляхом анкетування провідних компаній на українському ринку. Із 68 підприємств, що взяли участь у дослідженні, 27% опитаних компаній представляють український бізнес, решта 73% – іноземні компанії, що працюють в Україні. 44% компаній представляють малий бізнес (до 200 співробітників), 21% – середній бізнес (200–1000 працівників) і 35% – великий бізнес (понад 1000 співробітників). Компанії, що заповнили анкети, працюють у консалтингу (16% респондентів), секторах фінансових послуг (13%), роздрібної торгівлі та споживчих товарів (12%), рекламних послуг (10%) та інших.

Перше дослідження впливу економічної кризи на українські компанії було проведено в жовтні 2008 року, і з тих пір дослідження проводилися за результатами кожного кварталу (в лютому, травні та жовтні 2009 року).

П'яте дослідження «Вплив економічної кризи на українські компанії» свідчить, що економічний клімат справляє негативний вплив на можливість капітальних інвестицій. На це вказали 70% респондентів. 65% респондентів також заявили про погіршення можливостей залучення капіталу і позикових коштів, а 63% стурбовані зниженням доходів від продажів.

Водночас деякі компанії акцентували увагу на позитивних змінах. На даний момент ще далеко не всі компанії приділяють увагу новим можливостям у бізнесі, проте 33% респондентів вже відзначили покращення в цій галузі.

Компанії продовжують реагувати на економічну кризу шляхом скорочення витрат. Усі респонденти зазначили, що вони планують вжити або вже вжили заходів щодо зниження витрат.

Більшість компаній підтвердили, що вони обрали традиційні способи – скорочення адміністративних витрат (82%), домовленості про вигідніші умови з власниками нерухомості (80%). Третім найбільш важливим способом залишається підвищення операційної ефективності – цим питанням займаються 62% респондентів.

За останній квартал змінився список трьох програм / видів діяльності, важливості яких для бізнесу збільшились в майбутньому. За результатами третього кварталу 2009 року респонденти очікують, що в майбутньому виросте важливість: управління відносинами з покупцями (80% респондентів), розробки/виведення на ринок нових продуктів і послуг (67%) та управління ризиками (65%). Тим часом за результатами другого кварталу 2009 року компанії прогнозували, що буде зростати важливість управління ризиками, управління оборотним капіталом (грошовими коштами) і скорочення витрат.

«Пріоритети бізнесу починають змінюватися. Наприклад, за останній квартал компанії стали приділяти більше уваги управлінню відносинами з клієнтами і розробці нової продукції та послуг. Зростання конкуренції у ціновій сфері чинить тиск на компанії і змушує їх шукати нові шляхи конкуренції. За відсутності можливості цінової конкуренції в рамках існуючої стратегії компанії шукають нові шляхи створення додаткової вартості для своєї продукції і послуг. Очевидно,

ERNST & YOUNG
Quality In Everything We Do

Список п'яти основних проблем, про які компанії постійно повідомляли з початку кризи, дещо змінився. На першому місці в списку залишилася девальвація гривні, а на другому – затримки платежів з боку партнерів/клієнтів. На третє місце в списку вийшла проблема посилення конкуренції у сфері цінової політики. До п'ятірки проблем, з якими компанії стикаються на даному етапі, увійшли також зниження обсягу продажів та необхідність зниження операційних витрат.

До кінця 2009 року компанії мали досить оптимістичні прогнози відносно прибутку за 2009 рік порівняно з 2008 роком. У третьому кварталі 2009 року 30% продовжували очікувати, що їхній прибуток буде значно нижчим, ніж до кризи, тоді як у другому кварталі так вважали 51% респондентів. Суттєва зміна також спостерігалася в групі респондентів, які очікують, що їхній прибуток буде на тому ж рівні, що і в 2008 році: у третьому кварталі таких було 31%, тоді як у другому – 8%.

Насамперед, потрібно змінювати соціальне забезпечення в бік його цільової спрямованості й адресності та викорінити практику необґрунтованого отримання пільг. Такі заходи призведуть до певної економії ресурсів і чітко структурують соціальні витрати – допомогу отримуватимуть люди, які реально її потребують. Звичайно, це багатьом не сподобається, але це потрібно зробити.

Якщо говорити про непопулярні у суспільстві реформи, то, по-перше, потрібно ввести податок на нерухомість. Він повинен мати чітку соціальну пільгу й стосуватися осіб, що мають більш, ніж одну квартиру, та значні житлові площі. По-друге, потрібно повернути прогресивну шкалу оподаткування доходів фізосіб.

З інтерв'ю Ярослава Жаліло інтернет-газеті «Сейчас»

Про компанію «Ернст енд Янг»

«Ернст енд Янг» є міжнародним лідером з аудиту, оподаткування і права, супроводу трансакцій і консультування. Спільні цінності та високі стандарти якості об'єднують 144 тисячі співробітників в усьому світі.

В Україні компанія веде діяльність з 1991 року. Зараз в офісах «Ернст енд Янг» в Україні працюють понад 500 фахівців, що надають повний спектр послуг міжнародним і українським компаніям. Дізнайтеся більше на сайті eu.com/ukraine.

що для цього вони ведуть більш активну роботу з клієнтами, створюють новий асортимент продукції або послуг, що пропонуються», – вважає керуючий партнер «Ернст енд Янг» **Олексій Кредісов**.

Компанії продовжують оптимістично сприймати свій стан на ринку в умовах занепаду української економіки. Це відображається в позитивних настроях компаній щодо частки і проникнення на ринок в умовах кризи. З початку 2009 року впевненість у стратегії ринкового зростання значно зросла – з 22% в першому кварталі 2009 року до 51% у третьому кварталі 2009 року.

«Можна сказати, що антикризові заходи, які були ефективно задіяні більшістю компаній протягом 2009 року, приносять 70% респондентів певні позитивні результати. Саме така кількість респондентів очікують, що їхній прибуток буде трохи нижчим, на тому ж рівні або вищим, ніж у 2008 році», – коментує партнер відділу консультативних послуг з ведення бізнесу компанії «Ернст енд Янг» в Україні **Адлай Гольдберг**.

Більшість респондентів дають позитивні оцінки економічного майбутнього України, проте часові рамки прогнозів щодо відновлення економіки продовжують зміщуватися. В даному дослідженні більшість респондентів (72%) вважають, що спад економіки України припиниться у 2010 році. Думки респондентів про те, коли почнеться відновлення економіки, розійшлися: половина опитаних компаній назвали 2011 рік, а 41% – 2010 рік.

У 2009 році УСПП зробив для підприємництва:

Узгоджувальна група Українського союзу промисловців і підприємців та Державної податкової адміністрації України намагається розв'язувати спірні питання між підприємцями та податковими органами. У таких випадках УСПП наполягає на підготовці ДПАУ податкових роз'яснень – чітких, конкретних, таких, що виключають подвійне тлумачення.

Роз'яснення ДПАУ про застосування п. 7.3 ст. 7 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств до операцій з цінними паперами» щодо оподаткування ПДВ операцій реорганізації юридичної особи та щодо порядку оподаткування суб'єкта господарювання, створеного шляхом перетворення або виділу юридичної особи, дозволили підприємцям відчувати себе більш захищеними.

Дуже важливим стало роз'яснення з оподаткування податком з доходів фізичних осіб, а саме – списання комунальними підприємствами дебіторської заборгованості фізичних осіб – одержувачів комунальних послуг, операцій купівлі юридичною особою нерухомого майна у фізичних осіб, операцій, що здійснюються фізичними особами – суб'єктами підприємницької діяльності платниками єдиного податку за договорами комісії (в частині визнання права на перебування на спрощеній системі оподаткування), в частині перевищення граничного розміру виручки від реалізації товарів і послуг суб'єктами підприємницької діяльності – фізичними особами, що працюють на спрощеній системі оподаткування обліку та звітності.

Податкові роз'яснення були надані й щодо визначення порядку податкового обліку з ПДВ операцій з металобрухтом.

Промисловості України потрібна державна підтримка

Сергій Прохоров, перший віце-президент УСПП

Хочу виступити на захист промислового виробництва в Україні та в світі. Промисловість – це національне українське надбання, наша гордість і слава, наш потенціал. На нинішньому етапі надзвичайно важливо зміцнити індустріальну інфраструктуру країни, дати їй поштовх для нового етапу розвитку.

Сьогодні ми маємо справу із цивілізаційною кризою, тому що рівень розвитку цивілізації та ринкових відносин добіг моменту, коли стара система перестала обслуговувати нові реалії.

У XX столітті всі аплодували капіталізму, тому що він був саморегулюючою системою. Ринок визначав попит, виробники на нього орієнтувалися, банки й фондові структури ці процеси обслуговували. Компанії, які приходили на фондовий ринок, давали свою бухгалтерську звітність. Компанії, які забезпечували вихід на фондовий ринок, цю звітність перевіряли, виходило все справедливо. Але, як сказав Карл Маркс, якщо капіталіст може заробити понад 300% прибутку, немає такої сили, яка б могла утримати його в законодавчому полі.

Виникла така схема – а давайте залишимо осторонь реальну споживчу вартість товару, давайте ми будемо оцінювати, чи успішний у компанії бренд, менеджмент або ще щось. Припустимо, якась компанія є лідером випуску прохолодних напоїв, вона провела грандіозні рекламні акції, всі у світі знають її продукцію, виходить, у неї успіх. Неважливо, що існує тисяча більш корисних і якісних напоїв... І начебто цей «успіх» має свою фінансову цінність. Це означає, що із твердих аналітичних рамок ситуація вийшла у віртуальні оціночні рамки, які насправді вигідні тим, хто їх придумав.

Тому компанія заявляє, що її бренд коштує... приміром, 50 мільярдів доларів. Давайте подумаємо, що це таке? Коли нематеріальні активи закладаються в капіталізацію, виходять фінансові бульки. Якщо ми купуємо виробництво авторучок, ми маємо заплатити за верстат, устаткування, будинки, спорудження. А якщо це відомий бренд? Виходить, що проста ручка коштує 200 гривень, а точно така ж за параметрами, але брендова, – тисячу. Що таке різниця у 800 грн.? Просто новий спосіб створювати додану вартість практично з повітря.

Так був втрачений реальний контроль за створенням та цінністю доданої вартості. Так виникла нинішня криза – відбулося «надвиробництво» фінансів, не підкріплених реальною товарною вартістю. Тепер через нагромадження фінансових бульок уже ніхто не в змозі проконтролювати швидкість, з якої вони розмножуються, їхні реальні об'єми й наслідки, до яких вони приведуть.

Недаремно на останньому Давоському форумі президент Франції Ніколя Саркозі говорив про недосконалість капіталізму та необхідність пошуку нових шляхів контролю над фінансами. Засновник Давоського форуму Клаус Шваб відзначив, що світова економіка заспокоїлася і демонструє обережне зростання. Але відразу застеріг, що криза не пережита, вона не закінчилася, що ПІСЛЯ не буде так, як ДО. Річ у тім, що всі фінансові бульки залишилися. На Давоськом форумі говорили про небезпечну ситуацію: банки, які навчилися спекулювати на віртуальних, нематеріальних цінностях, занадто далеко зайшли. І сьогодні, спостерігаючи хиткість ринків акцій, вони звернули увагу на державні облігації. Тепер може піти хвиля покупок державних облігацій з розрахунком на їхню прибутковість, яку забезпечують державні

Сергій Прохоров, перший віце-президент УСПП

Внаслідок бурхливого розвитку інновацій і різкого підвищення рівня інформаційного обміну в масштабах планети зростає потенціал великих транснаціональних корпорацій і їх вплив на процеси структурної перебудови світового господарства.

Більш прогресивно стає галузева структура світової промисловості, в якій перші місця посідають: машинобудування (40% всієї продукції), хімічна промисловість (більше 15%), харчова (14%), легка промисловість (9%), металургія (7%). Найбільш швидкозростаючою галуззю залишається електронна й електротехнічна промисловість.

Національні інноваційні системи розвинутих країн, які власне визначають інноваційну модель розвитку економіки, значною мірою сприяють цьому процесу, вирішують питання науково-дослідницького ресурсу, освіти, певною мірою фінансування та головне – забезпечують інтеграцію в глобальну інноваційну сферу, що сприяє розвитку національного науково-технічного потенціалу країни.

гарантії. А прибутковість державних облігацій – це також віртуальна річ. Припустимо, экс-прем'єр Тимошенко у відчайдушній спробі наповнити бюджет продавала державні облігації майже під 30% річних. Але скільки вони в наших реаліях коштують, зрозуміло без коментарів.

Хочу висловити думку, що людство потребує того, щоб сфера матеріального виробництва була контрольована та жорстко відокремлена від сфери поводження з нематеріальними активами. Потрібно припинити видувати фінансові бульки і будувати фінансові піраміди. Реальні заводи, що виробляють реальні продукти, повинні існувати як окрема самодостатня система. Не можна плутати бренди із продуктивністю праці.

Особливо важливо виділити й усіляко підтримати сферу промислового виробництва в умовах української держави, яка має нерозвинену інфраструктуру і нерозвинений внутрішній ринок. Матеріальному виробництву потрібно надати серйозні преференції, домагаючись, щоб воно розвивалося за простими і зрозумілими законами, без нагромадження віртуальних схем. У спробах одержати невинуватну додаткову вартість виробник може бути зупинений лише твердою державною регуляторною нормою.

Потрібні певні регуляторні зусилля і відносно банків. Насамперед вони мають фінансувати реальну економіку, це безперечний пріоритет. Вони мають обслуговувати сферу матеріального виробництва, а не створювати схеми надприбутків на його основі.

Які ж висновки в контексті сказаного можна зробити щодо вітчизняного промислового сектору? Дуже тривожними є виразні тенденції деіндустріалізації вітчизняної економіки. У той час як весь світ бореться за право виробництва і реалізації більш технологічної продукції, пов'язаної з додатковими доходами, Україна майже два десятки років рухається в зворотному напрямку. Протягом 1990–2008 років частка машинобудування у структурі її промислового виробництва знизилася вдвічі – із 31 до 14%, а чорної металургії, навпаки, зросла і майже в такому самому співвідношенні – з 11 до 27%. При цьому спостерігається явне загасання інноваційної діяльності. Так, пов'язане з нею освоєння промислової продукції скоротилося в 2003–2008 роках утричі. В 2009 році спад промислового виробництва сягнув 21,9%.

На жаль, останнім часом промисловцям і підприємцям доводиться лише спостерігати, що попри всі заклики і обіцянки, попри необхідність невідкладної реалізації дієвих програм з підвищення конкурентоспроможності національної промисловості урядові структури займають позицію «потяг деіндустріалізації вже пішов».

В таких умовах громадські організації ділової спільноти залишаються чи не єдиним ефективним захисником промислового сектору. Протягом багатьох років УСПП вдається відстоювати інтереси промисловців з питань своєчасного повернення ПДВ, правомірності перевірок з боку органів податкової адміністрації, захисту з проблем антимонопольного законодавства. УСПП намагається захистити інтереси експортерів та імпортерів через зниження ставок ввізного мита, розширення переліку критичного імпорту тощо.

За участі УСПП були розроблені та подані до ВРУ першочергові антикризові законопроекти про підвищення кредитної підтримки пріоритетних галузей економіки; про упорядкування оподаткування; про стимулювання розвитку фінансового лізингу; про саморегулюючі організації.

За участі УСПП розроблена Антикризова програма промисловців, підприємців і роботодавців задля стратегічної мети – виведення економіки з кризи, запровадження умов для її поступового сталого розвитку. Ми продовжуємо конструктивну роботу із захисту інтересів промисловців через укладені угоди про співробітництво з Державною

податковою адміністрацією України, Антимонопольним комітетом України, НКРЕ, Державною митною службою, Національним банком України, Міністерством промислової політики.

Але ділова громада готова не лише захищати промисловість у складних проблемних випадках. Шляхом розвинутого цивілізованого діалогу «влада – бізнес» вона здатна взяти участь у розробці сучасної промислової стратегії країни та втіленні її в життя. Декілька принципів вимог хочу запропонувати вашій увазі.

Тільки запровадження інноваційної моделі розвитку створить умови для суттєвого підвищення ефективності промисловості, вдосконалення її організаційно-функціональної структури відповідно до умов ринку. Інноваційні системи є невід'ємною складовою економічного зростання. Саме інновації пояснюють тенденції до зростання прибутків таких високотехнологічних та науково озброєних країн, як США, Японія, Німеччина, Франція тощо, де пріоритет віддається інтелектуальністичним виробництвам, специфічними ознаками яких є ресурси людського капіталу, професійних навичок, інформаційних секретів і ноу-хау.

Проблема запровадження інноваційної моделі розвитку може бути значною мірою вирішена за державної підтримки. Схвалена постановою КМУ від 28 липня 2003 року №1174 Державна програма розвитку промисловості на 2003–2011 роки передбачає, що основною метою інноваційної моделі розвитку реального сектору економіки має бути поєднання науково-технічної та виробничої сфер. Але, на жаль, вже декілька років програма практично не виконується.

Отже, насамперед належить подолати такі сучасні вади промисловості України: технологічну відсталість та високу енергоємність виробництв, що обумовлює низьку конкурентоспроможність продукції окремих галузей; нерозвиненість сфери малих інноваційних підприємств та інфраструктури в інноваційній сфері; дефіцит фінансових ресурсів, який позначається на інноваційній активності виробництв.

Перекоаний, що настав час переглянути державні та галузеві науково-технічні програми, що затверджені або перебувають на стадії розробки, провести їх експертизу та надати перевагу лише тим проектам, які мають інноваційну основу, а також на продукцію яких є високий потенційний попит. Треба невідкладно удосконалювати правову базу щодо посилення стимулів розвитку мережі технологічних інкубаторів, технопарків, технополісів та інших ефективних форм поєднання наукової діяльності з промисловим виробництвом і капіталом. Необхідно активізувати використання в цивільних галузях науково-технічних досягнень, які є продуктом оборонного комплексу, у промисловій політиці поєднувати галузевий підхід з орієнтуванням на проблеми, що відповідає нормам ринкового середовища.

Вимагаючи від влади розробки та впровадження якісної промислової політики, УСПП вважає за необхідне включити до неї такі пріоритети: всебічне підвищення конкурентоспроможності українських підприємств шляхом зростання продуктивності праці, рівня якості товарів і послуг; зниження енергоємності в усіх галузях економіки; належний захист внутрішнього ринку відповідно до правил СОТ; створення сприятливих умов розвитку бізнесу та конкуренції; захист прав власності; зміну спрямованості бюджетної політики на підтримку економічного зростання тощо.

УСПП запрошує до співпраці всіх керівників промислових підприємств для досягнення спільної мети – розвитку національного товаровиробництва, запровадження нових світових стандартів, інноваційних технологій, закріплення за українськими виробниками гідного місця на світовій арені.

У 2009 році УСПП зробив для підприємництва:

Українським підприємствам було повернуто декілька десятків мільйонів гривень податку на додану вартість. Відшкодування отримали такі підприємства, як ВАТ «Крюківський вагонобудівний завод», ТОВ «Інвестиційна вагонна компанія», Суміхпро, СП «Інтерсплав», ЗАТ «УКпостач», ВАТ «Слов'янський завод «Тореласт», ВАТ «Гідросила МЗТГ».

У 2009 році УСПП зробив для підприємництва:

За наполяганням промислово-підприємницької спільноти президентським указом від 4 вересня 2009 року №706/2009 зупинено дію розпоряджень Кабміну «Деякі питання адміністрування податків, зборів (обов'язкових платежів)» та «Про врегулювання деяких питань адміністрування податку на додану вартість».

Згодом і сам Кабінет міністрів України під натиском громадськості визнав розпорядження такими, що втратили чинність.

Розпорядження уряду «Питання Загального реєстру податкових накладних» передбачало змінити встановлений Законом України «Про податок на додану вартість» порядок бюджетного відшкодування податку шляхом запровадження реєстру податкових накладних та встановлювало солідарну відповідальність платника податку – **покупця** товарів, робіт, послуг за неподання декларації з ПДВ або несплату цього податку платником податку – **продавцем** цих товарів, робіт, послуг.

Одразу після набуття чинності зазначеного розпорядження УСПП звернувся до Президента України з проханням призупинити його дію та направити відповідне подання до Конституційного Суду України. Своім Указом «Про зупинення дії розпоряджень Кабінету Міністрів України від 23 вересня 2009 року №1178-р» від 29.10.2009 р. №872/2009 Президент України вжив зазначених кроків.

Збільшення плати за київську землю скасовано

Розглянувши позов Українського союзу промисловців і підприємців, суд визнав незаконними земельні рішення Київської міської ради

Роман Сергієнко, директор департаменту права УСПП

Кожного власника підприємства не в останню чергу хвилює захист його майнових прав, у тому числі на землю. Однак із набуттям чинності нової редакції Земельного кодексу України і до цього часу урядом не вирішено питання передачі землі у приватну власність. Натомість органи влади і місцевого самоврядування легко йдуть на невмотивоване та протиправне підвищення плати за землю, намагаючись будь-яким чином наповнити місцевий бюджет.

Так, для багатьох підприємств міста Києва виявилось цілковитою несподіванкою прийняте 26 грудня 2008 року Київською міською радою рішення «Про врегулювання питання користування земельними ділянками в місті Києві» №944/944. Ним було встановлено, що «з 1 квітня 2009 року плата за земельні ділянки, які використовуються суб'єктами господарської діяльності, але право власності на які або право оренди яких в установленому законодавством порядку не оформлено (не переоформлено), справляється в розмірі мінімальної річної орендної плати за земельні ділянки, встановленої статтею 21 Закону України «Про оренду землі».

Фактично розмір плати за землю було збільшено Київською міською радою втричі. Багато підприємств Києва опинилися перед загрозою банкрутства.

Розмір нової ставки земельного податку буквально вимив залишки обігових коштів підприємств. Обсяги податкової заборгованості наблизилися до сум, які є достатніми для порушення податковими органами справ про банкрутство.

15 лютого поточного року Шевченківський районний суд міста Києва визнав протиправним та скасував пункт 2 рішення Київської міської ради від 25 грудня 2008 року, в якому йшлося про підвищення плати за землю. Таке рішення суд прийняв, розглядаючи спільний позов Українського союзу промисловців і підприємців та його членів – ВАТ «Фармак» та Українського союзу об'єднань, підприємств і організацій побутового обслуговування населення «Укрсоюзсервіс» до Київської міської ради.

Рішення Шевченківського суду створило рідкісний прецедент перемоги підприємців над місцевою владою у судовому порядку. Це один із небагатьох випадків у незалежній Україні, коли суди відмінюють рішення влади на користь бізнесу, і він доводить, що можна боротися за свої права і перемагати. Як же вдалося УСПП довести протизаконність рішення Київської міської ради?

Статтею 2 Закону України «Про плату за землю» передбачено, що плата за землю справляється у вигляді земельного податку або орендної плати, що визначається залежно від грошової оцінки земель. При цьому власники земельних ділянок, земельних часток (паїв) та землекористувачі, крім орендарів та інвесторів – учасників угоди про розподіл продукції, сплачують земельний податок. У той же час за земельні ділянки, надані в оренду, справляється орендна плата. Отже, чинним законодавством України чітко встановлено, що порядок справляння плати за землю залежить від форми реалізації суб'єктом правовідносин своїх прав володіння, користування та розпорядження земельною ділянкою.

Частиною другою статті 4 Закону України «Про плату за землю» визначено, що «ставки земельного податку, порядок обчислення і сплати земельного податку не можуть встановлюватись або змінюватись іншими законодавчими актами, крім цього Закону». В той же час пунктом 3 статті 85 Конституції України встановлено, що прийняття законодавчих актів відноситься до компетенції вищого законодавчого органу України – Верховної Ради, а отже тільки Верховна Рада України може змінити порядок встановлення розміру ставок податку на землю.

Порядок встановлення ставки земельного податку в населених пунктах визначається статтею 7 Закону України «Про плату за землю» – в розмірі одного відсотка від їх грошової оцінки земель, за винятком земельних ділянок, зазначених у частинах 5–10 цієї статті та частині 2 статті 6 цього закону. Якщо грошову оцінку земель не було проведено, ставки податку за земельні ділянки встановлюються у розмірах 3,15 грн. за квадратний метр (частина 2 статті 7 Закону України «Про плату за землю»).

У той же час згідно з частиною другою статті 21 Закону України «Про оренду землі» розмір орендної плати за землю встановлюється за згодою сторін і тільки при умові укладання договору оренди. Обчислення розміру орендної плати за землю здійснюється з урахуванням індексів інфляції, якщо інше не передбачено договором оренди.

Отже, рішення Київської міської ради було абсолютно протиправним, воно порушило цілу низку законів України. Щоб домогтись його скасування, УСПП довелося вжити повний арсенал заходів із захисту прав підприємців.

Річна орендна плата за земельні ділянки, які перебувають у державній або комунальній власності, надходить до відповідних бюджетів і не може бути меншою: для земель сільсько-господарського призначення – розміру земельного податку, що встановлюється Законом України «Про плату за землю»; для інших категорій земель – трикратного розміру земельного податку, що встановлюється Законом України «Про плату за землю».

По-перше, УСПП звернувся до Генеральної прокуратури України. Прокуратурою Києва було здійснено перевірку та у вересні 2009 року направлено подання про усунення порушень земельного законодавства при прийнятті Київрадою відповідного рішення.

По-друге, було організовано низку круглих столів, конференцій тощо, які відповідним чином вплинули на громадську думку та зробили велику кількість київських підприємців, громадських організацій ділової спільноти прихильниками УСПП в цьому питанні.

По-третьє, аналітичні матеріали УСПП з цього питання були направлені Президенту України, і він звернув увагу на спробу Київської міської ради довести підприємства міста Києва до штучного банкрутства шляхом завищення розміру плати за землю.

По-четверте, УСПП звернувся до суду та виграв його.

Судова справа УСПП проти Київради «розтяла гордіїв вузол» однієї із запеклих земельних суперечок у місті Києві між підприємцями та місцевою владою, створила прецедент для інших міст України, де органи місцевого самоврядування поведуться аналогічним чином.

Такою є ціна сприятливих умов для підприємницької діяльності в столиці України.

НКРЕ прислухалася до підприємців та призупинила постанову, що збільшувала вартість електроенергії

Національна комісія регулювання електроенергетики прислухалася до вимоги Українського союзу промисловців і підприємців і зупинила дію постанови №1234 від 29 жовтня 2009 року, що підвищувала вартість електроенергії для промислових підприємств. Натомість відновлено дію постанови №1052, що діяла раніше.

З проханням відмінити постанову №1234 УСПП звернувся до НКРЕ ще в грудні минулого року. Постановою вводилися в дію нові Критерії визначення класів споживачів електричної енергії. Якщо раніше до першого класу відносилися всі промислові підприємства, які приєднані до шин підстанцій електричної мережі напругою 220 кіловат і вище, то згідно з новими критеріями ці підприємства належали до другого класу. При цьому вартість кіловату електричної енергії для них становила вже не 0,55 грн., як раніше, а 0,73 грн.

Підвищення вартості електроенергії викликало численні скарги промислових підприємств, що надходили до УСПП. «Якщо б ситуація з економічним розвитком України та умови діяльності підприємств були б достатньо стабільними, еволюційними, такої б гострої реакції не було, – зазначив Президент Українського союзу промисловців і підприємців, народний депутат України Анатолій Кінах під час круглого столу, що нещодавно проходив в Союзі. – Однак у нинішній ситуації це рішення дуже серйозно погіршувало фінансові умови діяльності підприємств».

УСПП і надалі буде відслідковувати рішення органів державної влади, що стосуються умов діяльності суб'єктів господарювання в Україні. «За січень-жовтень 2008 року фінансовий результат діяльності підприємств як різниця між прибутками і збитками в цілому становив 110,8 млрд. грн., за січень-жовтень 2009 року – мінус 12,6 млрд. грн., – говорить Анатолій Кінах. – Тому сьогодні органам влади слід бути край обережними в намірах підвищувати податки та тарифи для бізнесу».

За підрахунками УСПП, загальні витрати підприємств, що зараз отримують електричну енергію зі ступенем напруги до 27,5 кВт, при переході до другого класу споживачів електричної енергії лише в 2010 році становили б не менше 400 млн. грн.

З чогось треба почати...

Світлана Корнілова, голова РВ УСПП у Херсонській області

Недосконалість податків в Україні стала притчею во язицех у підприємницькому середовищі. Здається, ніщо так не заважає підприємцеві працювати, як громіздка, непередбачувана, мінлива система вітчизняного оподаткування.

Основний її недолік – величезна кількість нормативно-правових актів, які потребують від платників податків неабияких юридичних знань. Чимало норм мають неоднозначне тлумачення. Ще одна вада податкового законодавства – його нестабільність. Тільки стосовно податку на додану вартість за останній рік через прийняття відповідних законів було внесено 14 змін, видано більше 154 роз'яснень. Стільки ж разів парламентарі редагували закон про оподаткування прибутку підприємств, з приводу нього видано 95 роз'яснень.

Регіональне відділення УСПП у Херсонській області постійно допомагає підприємцям розбиратися з новаціями «теорії та практики» ПДВ. Ми порушували проблеми оподаткування ПДВ супутніх експорту товарів і послуг, вдосконалення механізму бюджетного відшкодування, можливість здійснення імпорту товарів на митну територію України за допомогою податкових векселів та багато інших. Незважаючи на вперте небажання органів податкової служби визнати свої помилки або погодитися, що певні їхні дії є протиправними, хочу наголосити і на наявності позитивних рухів. Так, Херсонському регіональному відділенню УСПП вдалося успішно захистити інтереси платників податків у судових інстанціях. Колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України винесла рішення на користь підприємця, воно стосується оподаткування ПДВ по ставці 0% з операцій надання супутніх експорту товарів послуг платником податку, який не є безпосереднім експортером товарів (постанови від 25.03.2009 р. та 17.03.2009 р.).

Нагадаю, що чинне законодавство (включаючи Закон «Про податок на додану вартість») та позитивна судова практика стосовно проведення перевірок за ланцюгом постачальників не встановлюють обов'язку покупця сплачувати ПДВ до бюджету, коли такий податок не буде сплачений продавцем або іншою особою, з урахуванням суми податку, отриманого від покупця, в ціні товару. Відповідно до положень закону про податок на додану вартість сума ПДВ, що включена до ціни товару, є податковим зобов'язанням продавця товару.

Однак значна кількість питань адміністрування ПДВ ще й досі залишається не вирішеною. Досить болісною є заборона видачі податкових векселів при ввозі товарів на митну територію України. Підприємства-імпортери, перед якими держава має великий борг з відшкодування ПДВ, вимушені продовжувати сплатувати ПДВ живими коштами. Така ситуація призводить до нарощування боргів із ПДВ, вимивання обігових коштів, скорочення поставок імпортової сировини, зупинки роботи бюджетоутворюючих підприємств. Вважаємо, тут має діяти принцип рівноправності: якщо підприємство сплачує при експорті живі кошти, держава повинна йому передусім відшкодувати борги з ПДВ. Досить доречно було б поновити відповідальність за несвоєчасне відшкодування ПДВ. Так, наприклад, до середини 2005 року в законі про ПДВ діяла норма, яка передбачала нарахування пені на суму бюджетної заборгованості з ПДВ. Безумовно, поновлення цієї норми надало б підприємцям можливість хоч якимось чином впливати на процес повернення боргів.

Щодо визначення об'єкта оподаткування податком на прибуток. Непоодинокі випадки, коли податківці у ході перевірок в порушення

Світлана Корнілова, голова РВ УСПП у Херсонській області

Визначення митної вартості товарів, що вивозяться з України, регламентовано ст. 274 Митного кодексу №92-IV від 11.07.2002 р. До митної вартості товарів, що експортуються, включаються фактичні витрати, якщо вони не були раніше до неї включені:
а) на навантаження, вивантаження, перевантаження, транспортування та страхування до пункту перетинання митного кордону України;
б) комісійні та брокерські винагороди;
в) ліцензійні та інші платежі за використання об'єктів права інтелектуальної власності.

Існують також постанови Кабінету міністрів та накази ДПАУ, які ретельно регламентують порядок декларування митної вартості товарів та не містять жодного застереження щодо суб'єктного складу учасників операції з поставок супутніх експорту товарів послуг. Тобто для оподаткування не має ніякого значення, хто саме буде такі послуги виконувати: безпосередній експортер – власник товарів чи будь-хто, з ким покупець нерезидент уклав контракт.

Пропонуємо внести такі зміни до п. 5.2. Наказу ДПАУ №266:
«У разі встановлення при проведенні позапланової перевірки, що платник ПДВ (отримувач) мав правові зв'язки (укладав господарські договори) з суб'єктами господарювання, які на момент вчинення таких зв'язків (укладання господарських договорів) не зареєстровані як платники ПДВ або щодо яких анульоване Свідоцтво про реєстрацію платника ПДВ (у тому числі звільнених від сплати податку на додану вартість за рішенням суду) та наявності інформації в реєстрі платників податку ПДВ щодо анулювання Свідоцтва про реєстрацію платника ПДВ або про відсутність реєстрації платника ПДВ (у тому числі звільнених від сплати податку на додану вартість за рішенням суду), працівники підрозділів податкового контролю оподаткування фізичних осіб складають Акт виїзної позапланової перевірки, в якому зазначають про порушення підпункту 7.2.4 пункту 7.2 та підпункту 7.4.5 пункту 7.2 статті 7 Закону №168 та приймають повідомлення-рішення відповідно до Наказу №253».

норм чинного законодавства, з перевищенням своїх повноважень – тільки на підставі власної думки ревізора та виключно актом перевірки визнають певні господарські договори такими, що суперечать інтересам держави та суспільства і є нікчемними.

Наприклад, договір визнається «антидержавним», коли витрати, що несе платник податку для його виконання, на думку ревізора, є зайвими, або контрагента-постачальника у минулому було визнано банкрутом, або він не звітував та не сплачував податки. З таких підстав суб'єкту підприємницької діяльності зменшують витрати, що він фактично поніс за зобов'язаннями договору, відповідно – зменшують розмір бюджетного відшкодування з ПДВ.

При цьому податкові інспекції керуються виключно відомчими наказами, наприклад наказом «Про організацію взаємодії органів державної податкової служби при опрацюванні розшифровок податкових зобов'язань та податкового кредиту з ПДВ у розрізі контрагентів». Але Закон «Про державну податкову службу в Україні» не містить норм, які б надавали ДПАУ право самостійно визнавати господарські події та договори такими, що суперечать інтересам держави.

У певних випадках за підтримки фахівців Херсонського регіонального відділення УСПП підприємцям вдавалося успішно оскаржувати в судах протиправні дії податківців, але проблема потребує негайного вирішення на законодавчому рівні.

Дуже ускладнює життя підприємців невизначеність з порядком плати за землю (земельного податку або орендної плати за землю) при переході права власності на нерухомі об'єкти, які розташовані на цій землі. Внесення змін до Земельного кодексу України з 1 січня 2010 року (до речі, не перша спроба улагодити це питання) фактично ще більше ускладнило ситуацію. Річ у тім, що нині з моменту переходу права власності на об'єкт нерухомості попередній землекористувач припиняє платити плату за землю, а новий власник не розпочинає сплачувати до оформлення правостановлюючих документів. Скільки може тривати така процедура, ми знаємо. Шкода, що зазначена законодавча колізія, безумовно, призведе до зменшення обсягів надходжень до бюджетів.

Чимало питань виникає стосовно спрощеної системи оподаткування. З моменту появи Указу Президента про спрощену систему з однієї й тієї самої його норми існують різні позиції – податківців, Держком-підприємництва, судових органів. Як і раніше, на адресу фізичних осіб – «спрощенців» направляються податкові вимоги, тому що всупереч чинному законодавству органи податкової служби вважають, що сума єдиного податку є узгодженою сумою податкового зобов'язання, а не сплачений у строк єдиний податок. Так у підприємця «виникає» податковий борг. Залишається без відповіді питання оподаткування доходів підприємця-«спрощенця» у разі перевищення обсягу виручки 500 тис. грн. ДПАУ продовжує наполягати, що в такому разі платник єдиного податку повинен з суми перевищення сплатити податок за ставкою 15 відсотків. Ми наполягаємо, що це неправильно.

Проблеми недосконалого податкового законодавства, практики адміністрування, коли підприємця вважають наперед винним в усіх бідах, дуже негативно позначається на діяльності підприємницьких структур, знижує привабливість національної економіки для іноземних інвесторів. Навряд чи в найближчий час варто очікувати ухвалення Податкового кодексу. Однак здається, що вирішення згаданих найбільш проблем оподаткування з боку законодавця, виконавчої влади, податківців додало б підприємницькому середовищу кисню, посприяло б надходженню коштів у бюджети всіх рівнів. З чогось треба почати...

У 2009 році УСПП зробив для підприємництва:

Дії УСПП активно сприяли прийняттю Указу Президента України «Про зупинення деяких розпоряджень Кабінету Міністрів України» від 02.11.2009 р. №890/2009. Йшлося про урядові постанови «Про сплату внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування фізичними особами – суб'єктами підприємницької діяльності» та «Про роз'яснення особливостей застосування окремих норм Указу Президента України від 3 липня 1998 року №727 для фізичних осіб, які провадять підприємницьку діяльність за межами України, в умовах світової фінансово-економічної кризи». Обидві суттєво ускладнили ситуацію підприємців щодо сплати єдиного податку та внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування.

Одночасно з прийняттям указу відповідне подання було направлено до Конституційного Суду України.

Чи є майбутнє в суднобудуванні України?

Віктор Лисицький, перший віце-президент асоціації суднобудівників України «Укрсудпром»

Суднобудування – важлива галузь вітчизняної промисловості, яка забезпечує конкурентну перевагу України у сенсі соціально-економічної складової, у сенсі зміцнення національної безпеки. Допустити знищення українського суднобудування – це величезний злочин перед державою та її громадянами.

Нині суднобудівний комплекс України знаходиться у глибокій кризі. Де-факто галузь вмирає. Через п'ять-десять років у найкращому випадку в нас залишаться два-три підприємства із кількома тисячами працівників.

З початку 90-х років відбулися радикальні зміни у структурі продукції суднобудування. Ми практично не будемо складних та великих кораблів та суден, котрі формували левову частку завантаження заводів, науково-дослідних інститутів, конструкторських бюро в 90-ті роки. Інакшим став професійно-кваліфікаційний склад трудових колективів. Різко скоротилися витрати на підготовку кадрів. Автор, котрий за майже 27 років пройшов шлях від слюсаря до заступника генерального директора найбільшого в Україні Чорноморського суднобудівного заводу, переконаний: професіонали добре розуміють, як важко відновити трудові колективи.

Саме тому динаміка чисельності штатних працівників (зайнятості) залишається чи не єдиним більш-менш універсальним показником стану справ. І вона свідчить, що за роки незалежності чисельність робітників підприємств суднобудівного комплексу скоротилася у п'ять разів. Прикро, що у 2000-х роках, коли економіка України у цілому розпочала зростати, в корабелів зайнятість впала від 58,7 тис. у 2000 році до 30,9 тис. у 2009 році. Зниження зайнятості становило 43%. Гірше всього, що перш за все йшлося про основних фахівців – безпосередніх творців кораблів та суден.

Зупинити агонію українського суднобудування можна тільки на основі негайного відновлення спеціальних регуляторних правил, які діяли протягом 2000–2004 років. Ці правила запроваджували тоді спеціальне регулювання суднобудування, базувалися на світовому

Віктор Лисицький, перший віце-президент асоціації суднобудівників України «Укрсудпром»

Органи державної влади, оцінюючи результати діяльності підприємств, роблять важливу методичну "помилку". Офіційні підсумки базуються на порівнянні поточних показників із попереднім роком. Такий підхід не дозволяє розкрити трагічність змін, що відбулися після 1991 року та, на превеликий жаль, все ще продовжуються. І тільки співставлення із результатами, які були досягнуті наприкінці 1990 року, дозволяє усвідомити глибину прірви, в яку ми впали, та зрозуміти необхідність негайного застосування потужних заходів та започаткування відновлення суднобудування.

досвіді та не передбачали помітної підтримки з боку державного бюджету. Саме тому не можна зрозуміти, чому в 2005 році протекційні заходи були скасовані.

Що ж відбувається у суднобудуванні сьогодні? Розглянемо дані Держкомстату. Обсяг продукції, виробленої на промислових підприємствах галузі за 11 місяців 2009 року, становить 2504,4 млн. грн., що становить 117,9% до відповідного періоду 2008 року. Обсяги зросли на підприємствах ВАТ «Херсонський суднобудівний завод», ВАТ «Вадан Ярде Океан», ВАТ «Суднобудівний завод «Залів», ХДЗ «Палада», ВАТ «Завод «Ленінська кузня», ДП «НВКГ «Зоря-Машпроект», ВАТ «НВК «КЗА ім. Петровського», ВАТ «Приморець».

Але виходячи з показників 1991 року такий обсяг є мізерним і абсолютно не відповідає виробничим можливостям нашого суднобудування. Це дорівнює річній програмі блоку траулерів одного Чорноморського суднобудівного заводу, котрий налічував аж 2,3 тис. робітників. Питома вага цих траулерів у плані заводу була до 25%.

Порівняння з попереднім роком дає темп зростання суднобудування у 117,9%. Але не можна забувати, що 2008 рік є одним із років глибокого занепаду.

Йдемо далі. Протягом 2009 року суднозаводами побудовано і передано замовникам 30 суден та плавучих засобів загальною вартістю 238,2 млн. доларів, що удвічі більше, ніж за відповідний період минулого року. У тому числі 11 замовлень (несамохідний плавучий кран, вісім суховантажних суден типу «ріка-море», судно-бункеровщик та земснаряд) для вітчизняних замовників і 19 замовлень для судновласників Норвегії, Голландії, Німеччини, Болгарії. Обсяг реалізації на експорт у 2009 році становив 2114 млн. грн. Однак це вартість приблизно шести-семи танкерів «Панамакс». За радянських часів такі обсяги виробництва були мало помітні у загальному завантаженні суднобудування. Виконані судноремонтні роботи на 135 суднах на загальну суму 140 млн. грн.

У натуральному вимірі (в одиницях) побудовано в кілька разів менше суден, ніж на початку 90-х. Взагалі не будуються кораблі та судна забезпечення ВМФ, складні судна – наприклад, траулери, великі судна довжиною до 300 м, відповідно до яких й були створені основні виробничі активи: сухі доки, стапелі, набережні.

Виробляються переважно некомплектні судна, і це вихолощує трудові колективи. Йде невпинна деградація професійно-кваліфікаційної структури підприємств.

Унаслідок будівництва некомплектних суден та переважання експорту вітчизняне суднове машино- та приладобудування не має більш-менш помітного завантаження. Цілі виробничі підкомплекси знекровлюються значно швидше, ніж суднобудівні підприємства (за винятком, напевно, тільки державного підприємства «Науково-виробничий комплекс газотурбобудівництва «Зоря – Машпроект»).

Що ж можна зробити для врятування суднобудування? Асоціація суднобудівників «Укрсудпром» починаючи з 1 липня 2008 року зосередила свої зусилля на впровадженні регуляторних змін для системної підтримки суднобудування. Майже всі наші пропозиції можуть бути використані у багатьох схожих сферах підприємництва.

На превеликий жаль, нам не вдалося досягнути поставленої мети, і суднобудування України, як показує статистика, продовжує шлях до деградації.

Так, асоціація взяла активну участь у підготовці рішення РНБОУ та відповідного Указу Президента «Про заходи щодо забезпечення розвитку України як морської держави» №463/2008 від 20.05.2008 р. Указ мав започаткувати системні зміни в галузі – однак залишився повністю не виконаним, у роботі корабелів не відбулося жодних змін.

Далі асоціація підготувала та внесла в Раду підприємців при Кабміні проект закону «Про внесення змін до деяких законів України (щодо забезпечення конкурентоспроможності суднобудівної промисловості України)». Законопроект «завмер» в уряді.

Наш проект постанови Кабміну «Про затвердження Порядку проведення відшкодування сум податку на додану вартість підприємствам суднобудівної галузі за спрощеною процедурою у частині, що належить зарахуванню на розрахунковий рахунок платника податку» заблоковано Мінфіном без будь-яких конструктивних пропозицій та пояснень.

Ми неодноразово наполягали на звільненні від сплати ввізного мита та ПДВ щодо імпортованих механізмів, устаткування, обладнання, які не виробляються в Україні. Питання не вирішено.

Однією з наших вимог було забезпечення доступним житлом робочих основних спеціальностей. У відповідь вийшла постанова Кабміну №611, яка запропонувала надавати квартири «за рахунок власних коштів та залучених інвестицій». На жаль, у корабелів сьогодні просто нема грошей.

Виходячи з того, що Росія нині має величезну потребу в оновленні своїх застарілих флотів, а Україна має колосальні незавантажені потужності, асоціація внесла пропозицію укласти спеціальний Меморандум щодо співпраці України та Росії в сфері суднобудування. Відповідний документ підписано прем'єр-міністрами обох країн в Ялті у листопаді 2009 року. Однак і цей документ не виконується.

Отже, висновки щодо стану і перспектив не лише суднобудування, а будь-якої галузі промисловості, є такими. Незадовільні результати роботи є наслідком відсутності осмисленої Стратегії соціально-економічного розвитку України. Саме тому влада постійно потопає у поточних питаннях та не розв'язує найважливіші системні проблеми економіки. Сьогодні **треба говорити не про стратегію розвитку, а про стратегію відновлення конкурентних переваг економіки.**

Уряду у співпраці з організаціями промисловців, підприємців і роботодавців необхідно зосередитися на розробці такого документу.

У 2009 році УСПП зробив для підприємництва:

Розпорядженням уряду від 17.06.2009 р. було підтримано пропозицію Державного комітету з питань регуляторної політики та підприємництва щодо передачі цілісного майнового комплексу ДП «Південь» (сміт Авангард Овідіопольського району Одеської області) із сфери управління Міноборони до сфери управління Держкомпідприємництва. Підприємство розташовано поруч із ринком «Сьомий кілометр», надає підприємцям складські послуги, займаючи значну за розмірами земельну ділянку. Розпорядження Кабміну було прийняте з перевищенням повноважень, з порушенням вимог Конституції та чинного законодавства України. Про це йшлося в листі УСПП Президенту країни. Своїм Указом від 14 вересня 2009 року №746/2009 Президент України зупинив його дію та одночасно направив відповідне подання до Конституційного Суду України.

У кількох десятках суднобудівних підприємств та підприємств суднового машино- та приладобудування, судноремонтних підприємств, конструкторських бюро, науково-дослідних організацій та навчальних закладах тощо працювало, за оцінками експертів, 130–150 тис. фахівців. Загальний щорічний обсяг виробництва кінцевої продукції становив, за оцінками фахівців, 60–80 млн. нормо-часів трудомісткості.

Суднобудування визначало відносно високий соціально-економічний статус низки міст півдня України (Миколаєва, Херсона, Керчі, Севастополя, Феодосії та інших). Добробут приблизно 300–400 тис. українців був пов'язаний з успішною роботою суднобудування.

Активність України в МКПП дає шанс повернути ринки країн СНД

Нещодавно учасники Міжнародного конгресу промисловців і підприємців, до якого входять найбільші громадські об'єднання бізнесу 27 країн, обговорили в Москві перспективи розвитку коопераційних зв'язків та реалізації інфраструктурних проектів. Засідання президії Ради МКПП проводив голова Ради МКПП, Президент Українського союзу промисловців і підприємців Анатолій Кінах.

Члени МКПП, серед яких і країни СНД, Східної і Західної Європи, Азії і навіть Африки, занепокоєні наслідками глобальної кризи для своїх економік, а також змінами, які несе посткризовий період. «Завдання конгресу – узгодження національних економічних політик, сприяння зростанню промислової і підприємницької активності, – каже Анатолій Кінах. – Тому в полі нашого зору всі зміни на економічному просторі, що сталися останнім часом».

Так, країни МКПП вважають за необхідне узгодити дії в умовах новоствореного митного союзу між Росією, Білоруссю та Казахстаном. «Між членами конгресу існують традиційні коопераційні зв'язки. Багато з країн є членами таких міжнародних і регіональних структур, як ЄС, СОТ, ЄвразЕС, і створення митного союзу між окремими країнами може суттєвим чином відобразитися на цій співпраці», – зазначає Анатолій Кінах.

У травні в Україні члени МКПП вирішили провести щорічну конференцію країн Східної Європи, Балтії та СНД за участю комерційних та урядових структур. Конференція, зокрема, обговорить вплив митного союзу на треті країни. «Промисловці і підприємці всіх країн – членів МКПП хочуть бути переконані, що входження їх партнерів до митних союзів не погіршить економічну співпрацю в цілому, – каже голова Ради МКПП. – Цю діяльність необхідно координувати, і завдання майбутньої конференції визначити плюси для всіх сторін, які несе новий митний союз Росії, Білорусі і Казахстану, в тому числі щодо розширення інтеграції, інвестиційної і комерційної співпраці».

Засідання в Москві підбило підсумки роботи конгресу в минулому році та затвердило план роботи на поточний рік. У 2010 році МКПП планує взяти участь в організації та проведенні ряду визначних міжнародних конференцій. У травні в Шанхаї пройде конференція з подолання загроз та кризи у світовій економіці, а в червні в Астані обговорюватимуться перспективи розвитку Євразійського економічного простору. Мета конференції в Астані – створення ефективної інформаційної бази країн МКПП, недопущення недобросовісної конкуренції, розвиток корпоративної безпеки, визначення виправданого та невинуватого державного протекціонізму.

Перебуваючи в Москві, делегація українських бізнесменів на чолі з Анатолієм Кінахом провела зустріч із президентом Російського союзу промисловців і підприємців Олександром Шохінім. Сторони висловили наміри всебічно сприяти розширенню двостороннього економічного, інвестиційного, виробничо-коопераційного співробітництва, наголосили на ролі громадських організацій ділових кіл, які уособлюють голос «народної дипломатії». Було прийняте рішення про створення об'єднання (асоціації) підприємств і компаній з російським капіталом на території України, з українським капіталом – на території Росії. Нові громадські об'єднання мають максимально допомагати створенню сприятливих умов для виробничої діяльності партнерів, покращенню торгівельно-коопераційного, виробничого, інвестиційного клімату, координації спільних проектів.

Голови Українського та Російського союзів промисловців і підприємців також підписали в Москві протокол про співпрацю у сфері безпеки підприємницької діяльності. УСПП та РСПП вирішили співпрацювати в сфері аналізу практики корпоративних стосунків та вдосконалення їх правового врегулювання, надання інформації про надійність та ділову репутацію компаній, здійснення спільних проектів із захисту підприємств членів УСПП та РСПП, координації дій у процесі посилення їх комерційної безпеки. Президенти домовилися щодо встановлення сталих контактів та відпрацювання механізмів швидкого та справедливого врегулювання економічних спорів, досудового вирішення корпоративних спорів у випадках, які зачіпають інтереси підприємств – членів УСПП та РСПП.

У 2009 році УСПП зробив для підприємництва:

Компанії «Союз», що пропонує технології для теплових систем, завдяки підтримці УСПП вдалося домовитися про постачання власних інновацій на Криворізьку теплову електростанцію (м. Зеленодольськ). Технології дають можливість суттєво зменшити техногенне навантаження на атмосферу, збільшити коефіцієнт корисної дії та зменшити споживання електроенергії.

Багатьом підприємствам – лідеру нетканих матеріалів в Україні компанії «Пульсар и Ко», страховій компанії «Глобус», будівельній компанії АСЕ, Об'єднаній стратегічній групі, ТОВ «Євроенерго», «Ласка Лізинг», ЗАТ «Водна компанія «Старе джерело», ТОВ «ВВВ Скеля» – за допомоги УСПП вдалося суттєво розширити ринки збуту продукції на внутрішніх та зовнішніх ринках.

Громадськість готує Стратегію соціально-економічного розвитку України

Олег Рогоза, голова правління Донецького регіонального відділення УСПП

Донецьке регіональне відділення УСПП нещодавно підключилося до створеного Всеукраїнського союзу вчених-економістів, який зайнятий розробкою Стратегії соціально-економічного розвитку України на 2015–2030 роки. Налагоджене активне ділове співробітництво. У чому ж зміст нової стратегії?

Незважаючи на всі заклики та декларації про необхідність прискореного інноваційного розвитку, доводиться констатувати, що українська економічна модель спрямована на «проїдання», а не на творення.

Як і 20 років тому, стратегії розвитку країни існують лише на папері, а економіка живе «від урожаю до врожаю» і «від бюджету до бюджету». Про довгострокове планування, яке успішно використовують провідні країни, у нас навіть «не заїкаються», не кажучи вже про розробку способів досягнення стратегічних цілей.

Олег Рогоза, голова правління
Донецького регіонального відділення УСПП

Договір про створення митного союзу був підписаний 6 жовтня 2007 року Республікою Білорусь, Республікою Казахстан та Російською Федерацією.

Формування митного союзу передбачає створення єдиної митної території, в межах якої не застосовуються мито та обмеження економічного характеру, за винятком спеціальних захисних, антидемпінгових та компенсаційних заходів. В рамках митного союзу застосовуються єдиний митний тариф та інші єдині заходи регулювання торгівлі товарами з третіми країнами.

«Для розвитку в рамках МКПП одними із найбільш перспективних напрямків є транспорт і логістика. Адже сьогодні в одних регіонах знаходиться виробництво, в інших видобуток нафти і газу, в третіх – розвинуті споживчі ринки».

Тіт Вяхі, голова правління Асоціації підприємців Естонії

Отже, на думку авторитетних економістів, наступає епоха домінування постіндустріальної інтелектуальної економіки. Враховуючи, що в нас є значний інтелектуальний потенціал, існують реальні досягнення в певних наукомістких напрямках, Україна поки ще має шанс зайняти гідне місце на світовій арені. А якщо ні, то в міжнародному поділі праці їй буде відведена роль території для розміщення шкідливих виробництв із дешевою робочою силою. Нас до цього наполегливо підштовхують усякого роду «радники» і «технічні помічники», пропонуючи ще глибше загрузнути у «вільній» конкурентній боротьбі із заздалегідь відомим результатом.

За словами президента нової організації, доктора економічних наук Олександра Кендюхова, в Україні протягом 15 років можлива побудова «високотехнологічної експортно орієнтованої постіндустріальної економіки, здатної забезпечити випереджальний темп розвитку і рівень життя населення України не нижче середнього серед десяти провідних країн світу».

Очікування, що ринок сам наведе у сфері виробництва лад, уже поставило країну на межу катастрофи. Подальше існування економіки без довгочасної стратегічної програми за відсутності політичної волі для її реалізації ставить під сумнів саме існування держави.

Дотепер Україна не стала інноваційною державою, незважаючи на активну розробку інноваційних стратегій і програм на загальнодержавному та регіональному рівні. Ось думка донецьких вчених – члена-кореспондента НАН В. Вишневецького і доктора економічних наук В. Дементьєва: «Камінь спотикання інноваційної діяльності – це економічні й політичні інститути українського суспільства, асиметрія економічної влади і господарський порядок, що виростає на її основі. Тому проблема зміни ставлення підприємств до інновацій – це насамперед проблема зміни існуючого господарського порядку і його інститутів».

І це проблема не політиків, а відповідальних державних діячів. Як сказав У. Черчилль: «Відмінність державного діяча від політика в тому, що політик орієнтується на наступні вибори, а державний діяч – на наступне покоління».

Ми вважаємо, що перезавантаження економіки має початися з Донбасу. Чому? Відповідь досить проста: саме Донбасу (у першу чергу!) загрожує велика соціальна катастрофа через наростаючу конкуренцію і можливе витиснення продукції наших великих підприємств зі світових ринків. Багато виробництв, і не тільки «планово збиткових», дотепер існували за рахунок підживлення з державного бюджету, але бюджет порожній. Колапс економіки Донбасу неминуче призведе до руйнівних наслідків для всієї України, тому, перефразовуючи відомий американський афоризм, маємо право заявити: «Що вигідно Донбасу, те вигідно Україні!»

Усвідомлюючи небезпеку подальшої бездіяльності країни, оцінюючи прогнози розвитку світової економіки, наукова інтелігенція Донецька стала ініціатором створення Всеукраїнського союзу вчених-економістів, який взяв на себе місію розробки Стратегії соціально-економічного розвитку України на 2015–2030 роки.

До складу цієї організації вже увійшли більше 200 учених – докторів і кандидатів економічних наук практично з усіх регіонів України. Це один із небагатьох прикладів, коли турбота про майбутнє держави, ідея співробітництва і творення без оглядки на гарні, але порожні гасла політиків об'єднала інтелектуальну еліту всіх без винятку наукових центрів країни.

Не залишився осторонь і УСПП. Відбулася домовленість про ділове партнерство Союзу промисловців і підприємців і ВСВЕ щодо розробки проекту національної економічної стратегії.

«Навколо створення стратегії розвитку повинні об'єднатися всі відповідальні дієздатні сили України, тому що від цього залежить і рівень життя громадян, і подальше місце країни у світі», – підкреслив Президент Українського союзу промисловців і підприємців Анатолій Кінах.

Партнерські відносини Українського союзу промисловців і підприємців і Всеукраїнського союзу вчених-економістів не прив'язані до тієї або іншої політичної сили, однак ми однозначно зацікавлені у співробітництві та рівноправному діалозі з усіма професіоналами, в тому числі із представниками влади, які адекватно розуміють актуальні завдання, готові брати участь у створенні довгочасної стратегії та її послідовній реалізації.

З ініціативи Донецького РВ УСПП у грудні 2009 року у Києві відбувся круглий стіл на тему: «Національна економічна стратегія: визначення пріоритетів».

Учасники круглого стола констатували, що Україна за роки незалежності опинилася в економічному тупику. Вітчизняна індустріально-аграрна економіка не адекватна глобальним економічним тенденціям і перебуває в економічній залежності від постіндустріальних країн, стосовно яких виконує обслуговуючу функцію.

У контексті вищесказаного місце та роль УСПП на національному і регіональному рівнях мають полягати в координації дій і організації ділового співробітництва з усіма здоровими суспільними силами, що підтримують ідею випереджального розвитку економіки.

У 2009 році нами розроблена Концепція розвитку Донецького регіонального відділення УСПП, яка визначила місію, стратегічні й тактичні цілі громадської організації, її позиціонування стосовно основних учасників процесів економічного розвитку регіону.

Заплановано спільні із ВСВЕ дії щодо розробки національної економічної стратегії. У червні 2010 року відбудеться регіональний форум «Майбутнє економіки Донбасу». Необхідне налагодження регулярного обміну практичним досвідом підприємств – членів УСПП, що досягли певних успіхів у своїй сфері діяльності.

Запрошуємо всіх, кому не байдужа доля України, взяти участь у підготовці Національної економічної стратегії. Пропонуємо заповнити анкету, яка розміщена на сайті Донецького регіонального відділення УСПП www.uspp.donetsk.ua і відправити її на нашу адресу uspp_d@proms.dn.ua

У 2009 році УСПП зробив для підприємництва:

Протягом року діяла робоча група для опрацювання законопроектів та проектів інших нормативно-правових актів щодо розбудови недержавної системи безпеки підприємництва, до складу якої увійшли науковці та фахівці СБУ, МВС, Державної служби охорони, представники громадських формувань. З усіма учасниками ринку недержавних послуг з безпеки відпрацьований узгоджений варіант найактуальнішого законопроекту «Про охоронну діяльність». Його передано на розгляд в Комітет з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності ВРУ.

Триває співпраця з питань корпоративної безпеки між Українським союзом промисловців і підприємців та Департаментом Державної служби охорони при Міністерстві внутрішніх справ України. Таким чином продовжена практика плідного співробітництва державних і недержавних структур системи національної безпеки країни.

В Інституті менеджменту безпеки Університету економіки і права «КРОК» у квітні поточного року відбувся перший випуск фахівців за спеціальністю «Управління фінансово-економічною безпекою» за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр» для підприємств – членів УСПП та інших господарюючих суб'єктів. Впровадження цієї спеціальності та організація навчання здійснено за активної участі Українського союзу промисловців і підприємців.

В рамках роботи над Національною економічною стратегією УСПП та ВСВЕ спільно з Українським національним інформаційним агентством УКРІНФОРМ провели круглий стіл «Сучасний стан української економіки та першочергові антикризові заходи: альтернативний погляд на державну економічну політику».

Йшлося про проблеми стимулювання внутрішнього споживання, необхідні заходи для підтримки національного виробництва, адекватність пропозицій українських політиків для подолання економічної кризи. Науковці підкреслили необхідність якнайшвидшої зміни виробничої структури України у напрямку інтенсивного створення нових експортноорієнтованих високотехнологічних підприємств.

Директора ТОВ «Атлант М Лепсе» Анатолія Грека нагороджено подякою Президента союзу промисловців і підприємців та іменним годинником за активну роботу у складі УСПП. Підприємство працює пліч-о-пліч з союзом вже багато років.

Члени президії Ради Міжнародного конгресу промисловців і підприємців у Москві обговорили варіанти посткризового розвитку економік країн-учасниць. Подолати труднощі сьогодні можна лише підсиливши інноваційну складову та знизивши енергоємність економіки, переконані представники підприємництва різних країн.

На засіданні Республіканської Ради директорів Білоруської науково-промислової асоціації йшлося про можливості співпраці країн в рамках митного союзу.

Учасники засідання правління УСПП відзначили необхідність підвищення впливу громадських інституцій у суспільстві. Тому було вирішено створити Економічну раду, головним завданням якої стане участь у розробці стратегії національно-економічного розвитку України.

З метою привернення уваги промисловців і підприємців, учасників ринку, громадськості до вітчизняних інноваційних проектів у сфері будівництва Український союз промисловців і підприємців започаткував проект «Будівельний комплекс України». Представляємо вашій увазі учасників проекту.

ВАТ «Жрцремонт» – одне із унікальних ремонтно-монтажних підприємств у галузі промисловості і будівельних матеріалів, вже понад 55 років демонструє високі показники виробництва.

ТОВ «Компанія МТД», яка спеціалізується на зведенні несучих та огорожуючих конструкцій будівель та споруд, є переможцем десятого ювілейного всеукраїнського конкурсу «Лідер паливно-енергетичного комплексу 2009» у номінації «Підприємство року».

Україні треба активно співпрацювати з митним союзом

Олександра Блавдзевич, віце-президент УСПП

Світовий досвід доводить, що реальна економічна інтеграція може бути ефективною тільки між країнами з розвиненим економічним потенціалом. У СНД до таких країн можна віднести Росію, Україну, Білорусь і Казахстан. Процес тривалого спільного розвитку республік у складі колишнього СРСР, багаторічний випуск продукції один для одного обумовив високий ступінь їх взаємозв'язку.

І сьогодні продовжують функціонувати створені ще в союзні часи загальна енергетична інфраструктура, мережа магістральних нафто- і газопроводів, залізничних і автодорожніх комунікацій. У подібних умовах створення митного союзу в рамках СНД виглядає цілком логічним, оскільки має ряд очевидних переваг.

Митний союз – це єдина митна територія з єдиним митним кордоном і тарифами, що полегшує умови торгівлі між країнами, сприяє розвитку економік. Впровадження загального митного тарифу відносно третіх країн дозволить забезпечити надійніший захист від зовнішньої конкуренції й поставити надійні бар'єри для контрабанди й реекспорту, у тому числі стратегічної сировини й продукції подвійного застосування.

Виробникам не треба отримувати сертифікат походження. Слід нагадати, що сьогодні в Росію можна вільно поставляти тільки ті товари, в яких частка місцевих комплектуючих перевищує 50%. Після 1 липня 2010 року, коли набуде чинності Митний кодекс, будь-який товар, зроблений на території Білорусі й Казахстану, зможе безперешкодно без усяких сертифікатів потрапити на ринок Росії.

Для України країни СНД і в даний момент, і в перспективі представляють найбільш широкий і надійний ринок для збуту великого спектру продукції, у тому числі й продукції з високою доданою вартістю. В той же час Україна сприймає країни СНД і як джерело необхідних товарів і технологій, і як величезне перспективне поле для реалізації інвестиційних проектів.

Зрозуміло, що треба зробити все можливе, щоб не допустити втрати або зниження ємності цих ринків. Митний союз почав фактичне функціонування тільки з 1 січня 2010 року, однак Україна вже відчула на собі його наслідки. Так, з початку року українські виробники винної й коньячної продукції повинні отримувати ліцензію для ввозу вина в Росію, таку ж, як і для ввозу в Білорусь і Казахстан. Раніше ліцензувався лише ввіз у Росію горілочної продукції. Від введення ліцензування постраждали не лише постачальники готової продукції, але й виноробні компанії-постачальники виноматеріалів для виробництва шампанського. Подібні проблеми ліцензування торкнулися й дистриб'юторів фармацевтичної промисловості, які займаються ввозом вітамінів.

Очевидно, що Україні необхідно якомога активніше співробітничати з митним союзом і постаратися зробити все, щоб співпраця була ефективною, а втрати – мінімальними. Здається, досвід перших місяців 2010 року дозволить напрацювати пропозиції для взаємин у новому форматі. Саме із цією метою в травні 2010 року в Ужгороді відбудеться міжнародна конференція, на якій обговорюватимуться особливості функціонування митного союзу й механізми його оптимізації, подальше співробітництво з ним України. Конференція пройде в рамках МКПП за участю представників реального бізнесу України, Росії, Казахстану, Білорусі.

Олександра Блавдзевич, віце-президент УСПП

За січень-листопад 2009 року найбільші об'єми експортних поставок з України здійснювалися в Російську Федерацію – 21,1% від загального об'єму експорту. Частка експорту в Казахстан склала 3,7%, Білорусь – 3,3%. Найбільші імпортні надходження в Україну здійснювалися з Російської Федерації – 28% від загального об'єму імпорту. Частка імпорту з Казахстану добігала 4,9%, з Білорусі – 3,7%.

Леонід Костюченко, президент АСМАП

Процедури перевезення потребують спрощення

Леонід Костюченко, президент АСМАП

Фінансово-економічна криза 2009 року болюче вдарила по перевізниках. Спад виробництва в Україні, країнах Західної Європи та СНД призвів до зменшення обсягів міжнародних перевезень пасажирів і вантажів. Якщо у 2008 році українські перевізники здійснили у міжнародному сполученні 442 тисячі перевезень, то за 10 місяців 2009 року – лише 322 тисячі. При цьому фрахтові ставки протягом 2009 року знизилися на 20–40%. Ці фактори не могли не позначитися на фінансовому стані підприємств та зайнятості працівників у 2009 році.

Тим важливішими були зусилля асоціації щодо вирішення проблем, які заважають українським міжнародним автоперевізникам ефективно працювати на ринку.

У 2009 році знайшла підтримку владних структур низка ініціатив перевізників щодо нормативно-правового врегулювання їх діяльності. Прийнятий Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про митний тариф України», яким встановлено нульову ставку ввізного мита на сидельні тягачі та напівпричеми до них.

За ініціативою АСМАП ухвалений Закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань оподаткування послуг з міжнародних перевезень пасажирів, багажу та вантажів, міжнародних відправлень, міжнародного лізингу та міжнародного ремонту товарів». Ним поновлено нульову ставку податку на додану вартість на українську частину міжнародного перевезення.

Прийнятою Кабінетом міністрів постановою «Про внесення змін до переліку документів, які додаються до заяви про видачу ліцензії для окремого виду господарської діяльності» від 21.05.2009 р. №501 скорочено перелік документів на отримання ліцензії, що позбавляє перевізників необхідності щоразу поновлювати дані, зокрема про прийняття на роботу чи звільнення з роботи водіїв та штатних працівників.

У процедурах з перевищенням вагових та габаритних параметрів дозволено здійснювати перевезення контейнерів загальною масою до 44 тонн без отримання спеціальних дозволів. Крім того, дозволено рух великовагових засобів або на підставі виданого Державтоінспекцією дозволу, в якому визначаються умови і режим проїзду зазначених транспортних засобів, або за наявності документа про внесення плати за їх проїзд.

Закінчено приведення внутрішніх нормативних актів до вимог Конвенції про дорожнє перевезення небезпечних вантажів. З урахуванням вимог постанови Кабінету міністрів «Про затвердження переліку автомобільних доріг загального користування державного значення» від 24.06.2006 р. №865 Департаментом Державтоінспекції погоджено Перелік маршрутів міжнародного перевезення небезпечних вантажів автомобільними засобами, під час руху якими не вимагається окремого дозволу.

На жаль, не всі питання знайшли своє позитивне вирішення. Вкрай недосконалими є Митний кодекс України, митна нормативно-правова база в цілому. Її основні недоліки – громіздкість, запутаність, можливість подвійного тлумачення норм і правил тощо. Суттєвого спрощення потребують митні та контрольні процедури на державному кордоні.

Через недостатнє фінансування Укравтодору кожен день тисячі автомобілів потерпають від недосконалості дорожньої інфраструктури та стану доріг. Не завершене будівництво найкоротшого шляху до кордону Євросоюзу – дороги Київ – Ягодин.

Як і раніше, транспортникам не повертають ПДВ у визначені законодавством терміни. Існують серйозні проблеми з отриманням професійними водіями іноземних віз, з оновленням рухомого складу тощо.

АСМАП України завжди відстоює позицію контактності, активної співпраці громадських організацій і буде продовжувати таку лінію в подальшому.

Роль галузевих об'єднань та асоціацій під час кризи значно зростає

Валентин Куліченко, президент Української асоціації вторинних металів

Сфера підприємництва з металобрухтом дуже тісно пов'язана з галуззю чорної металургії, тому проблематика в цій провідній в Україні галузі відповідним чином позначається на ситуації в підгалузі вторинних металів. Зауважимо, що підприємницька діяльність з металобрухтом досить вразлива і залежна від коливань кон'юнктури світового ринку чорних металів.

Криза в чорній металургії України завдала удару по постачальниках металобрухту. Наприкінці 2008 – початку 2009 року металурги заборгували за вже спожитий металобрухт близько 800–900 млн. грн. (коли долар ще дорівнював 5 грн.). У результаті – кілька сот суб'єктів підприємства просто зникли з ринку, ряд компаній тимчасово припинили свою діяльність.

Вважаємо, що і галузь чорної металургії, і підгалузь вторинних металів могли б обійтися значно меншими збитками, якби не політична нестабільність у державі. В 2009 році в Україні не було антикризового плану, програм щодо життєдіяльності у кризовий період, поступового виводу економіки у зону стабільності.

Криза загострила ще й давно назрілі питання перерозподілу повноважень як між вищими гілками влади, так і між регіонами і центром. Значну роль на шляху виживання під час кризи та виходу з неї, як ніколи, стали відігравати галузеві об'єднання та асоціації. Криза виявила нагальну потребу посилення їхнього впливу. В минулому державні інститути недооцінювали їхню роль та потенціал, водночас тримаючи на певній відстані. Криза показала, що ефективний шлях її подолання в певній мірі залежить від позиції таких організацій.

Вважаємо за доцільне рекомендувати Мінекономіки розробити певні індикативні плани розвитку окремих галузей українського господарського комплексу та надати відповідні повноваження галузевим об'єднанням щодо участі та контролю за виконанням таких планів. Поки що можна констатувати явний опір середньої ланки виконавчої влади щодо співпраці з громадськістю, небажання втратити хоча б один відсоток регуляторних функцій.

Отже, вважаємо, що у новому економічному році першочергово треба на законодавчому рівні вирішити питання оптимізації перерозподілу повноважень у бік громадських структур, некомерційних виробничих об'єднань та асоціацій, посилення їхніх позицій в економічній площині.

Це дозволить не лише оптимізувати стан справ на ринку металобрухту, а й поліпшити ситуацію у чорній металургії як базової галузі української економіки.

Валентин Куліченко, президент Української асоціації вторинних металів

Ще однією проблемою не тільки для нашої підгалузі, а й для країни в цілому стало відновлення у 2009 році застосування ПДВ у сфері операцій з металобрухтом. Досвід 2007–2008 років, коли цю норму було скасовано, виявив цілковиту слушність та ефективність цього заходу – суттєво скоротилася корупція і незаконні фінансові обороти в галузі вторинних металів, повністю зникла проблема відшкодування ПДВ експортерам металобрухту, вирости обсяги обігових коштів у постачальників металобрухту. До речі, в Росії саме в кризовий період було встановлено нульову ставку ПДВ в операціях з брухтом чорних металів.

Асоціація «Укरोліяпром» допомагає своєму виробникові

Степан Капшук, генеральний директор асоціації «Укроліяпром»

Олійно-жировий ринок України – один із перспективних секторів аграрного виробництва. В світі все більше зростає попит на олію та жири рослинного походження як продукти, які мають фізіологічні переваги у сенсі здорового харчування. На фоні прогресуючого зростання цін на мінеральні енергоресурси і зменшення їхніх природних запасів усе більш затребуваним стає біологічне паливо, яке виробляється на базі рослинних олій.

Саме тому олійно-жирова галузь стрімко розвивається навіть в умовах світової фінансово-економічної кризи. Цьому суттєво допомогла ефективна державна протекціоністська політика.

У 2009 році було вироблено 2,705 тис. тонн соняшникової олії – майже на 50% більше, ніж у минулому році; стільки ж, скільки в цілому Радянському Союзу в 1990 році. Потреби внутрішнього ринку в соняшниковій олії нині повністю забезпечені, відсутні сезонні коливання цін. Ми є одним зі світових лідерів з продажу соняшникової олії і експортуємо її в 63 країни світу. Наші споживачі – країни Європи, Близького Сходу, Північної Африки і СНД. За попередніми даними, у 2009 році на зовнішні ринки продано 2245,0 тис. тонн олії – в 1,7 раза більше, ніж у 2008 році. Питома вага України у світовому виробництві олій становить майже 22%.

Динамічно змінюється структура експорту. Все більше предметом експорту є не лише олія первинного добутку, а й олія глибокої очистки, маргарінова продукція та майонез.

Свій внесок у становлення галузі, забезпечення її нинішнього успіху зробила й ділова спільнота. Асоціація «Укроліяпром», яка об'єднує всі великі олійно-жирові підприємства України, намагається постійно допомагати виробникові. Вона додала багатьох зусиль, щоб зберегти в 2009 році дію експортного мита на насіння соняшнику та відновити експорт соняшникової олії до країн Європейського Союзу, який був припинений через певні проблеми щодо контролю її якості.

Для громадської організації галузі дуже важливим було не допустити збільшення ставок ввізного мита на пальмову олію та її фракції, які є основною сировинною складовою для виробництва соціально значущих продовольчих товарів. Ми всебічно сприяли стабілізації цінової ситуації на внутрішньому олійно-жировому ринку, виборювали повернення податку на додану вартість, що дало можливість зберегти окремі олійно-жирові підприємства, зокрема, ВАТ «Ніжинський ЖК».

У 2010 році ситуація на наших ринках не є простою. За прогнозами, у 2009–2010 роках передбачається зменшення виробництва олії у порівнянні з 2008–2009 роками внаслідок зниження врожаю соняшника до 5,5–6,0 млн. тонн проти 6,52 млн. тонн.

Щоб зберегти конкурентоспроможність вітчизняного виробника, його експортний потенціал в умовах СОТ, асоціація «Укроліяпром» вимагатиме від державної влади не вживати заходів адміністрування продовольчого ринку, зокрема щодо експорту олійної сировини та квотування і ліцензування експорту олії, забезпечити систематичне відшкодування ПДВ експортерам продукції, змінити порядок оподаткування підприємств, виробнича діяльність яких пов'язана із сезонною заготівлею і переробкою сільськогосподарської сировини.

Профільна асоціація докладатиме зусиль з удосконалення системи ціноутворення на вітчизняні харчові продукти з оптимізацією торговельних націнок при просуванні їх від виробника до споживача. Будемо домагатися звільнення від сплати ввізного мита (у всякому разі – недопущення його підвищення) та застосування відстрочки на 360 днів по сплаті ПДВ при перетині кордону України на прилади контролю та вимірювання, технологічне та енергетичне обладнання, комплексні технологічні лінії, запасні частини до них, які не виробляються в Україні.

Ми цілковито усвідомлюємо, що великим завданням добровільних об'єднань сфери бізнесу, професійних об'єднань є підвищення власної ефективності, консолідація дій та формування єдиних підходів у захисті інтересів підприємців галузі, налагодження більш ефективної співпраці з державними органами.

Сьогодні більшість добровільних об'єднань суб'єктів підприємницької діяльності – це некомерційні формування, яким підприємства делегували певні повноваження з вирішення проблем, що заважають розвитку бізнесу. Інколи такі організації виявляються для підприємців останньою надією, оскільки державні органи не можуть або не налаштовані вирішувати їхні проблеми. Є фактори, які обмежують можливості громадських організацій. Відсутні законодавчо визначені права об'єднань, і тут ми певні надії покладаємо на прийняття Верховною Радою закону про саморегулюючі організації.

Широка участь громадських об'єднань ділових кіл у підготовці і прийнятті рішень органами державної законодавчої влади дозволила б уникнути законодавчих помилок та численних поправок до законодавчих і нормативних актів, більш раціонально використовувати інтелектуальний потенціал, який зосереджений у бізнес-структурах.

Урядом були зроблені певні кроки щодо залучення окремих добровільних професійних об'єднань сфери бізнесу до співпраці через підписання відповідних меморандумів. Але меморандум – це лише намір про спільні дії, такий документ не має жодних юридичних, а дуже часто й практичних наслідків. Вважаю, що у справі налагодження ефективного діалогу влади і бізнесу є необхідною максимальна зацікавленість і відкритість сторін, усвідомлення владою своєї відповідальності за створення сприятливих умов для розвитку бізнесу.

У 2009 році УСПП зробив для підприємництва:

За ініціативою УСПП Державна податкова адміністрація України разом із Міністерством юстиції України поставили крапку в суперечках щодо дати набуття чинності Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань оподаткування послуг з міжнародних перевезень пасажирів, багажу та вантажів, міжнародних відправлень, міжнародного лізингу та міжнародного ремонту товарів» від 04.06.2009 р. №1451-VI. Потреба в роз'ясненні була викликана тим, що неоднозначне формулювання заключних положень закону призвело до його подвійного трактування. Нині встановлено, що закон набув чинності з 1 вересня 2009 року, крім пункту 2 розділу I, який набув чинності з 1 жовтня 2009 року.

Разом із прагматично налаштованими депутатами нам належить завершити гармонізацію законодавства України, що регулює питання якості та безпечності харчових продуктів і продовольчої сировини, узгодити його з вимогами Угоди СОТ про санітарні та фітосанітарні заходи. Необхідно переглянути медико-біологічні вимоги і санітарні норми якості продовольчої сировини і харчових продуктів, гармонізувати їх із стандартами комісії «Кодекс Аліментаріус».

Для відповідної якості роботи добровільним об'єднанням треба вирішити питання стабільного фінансування. Організації, діяльність яких фінансується за рахунок внесків учасників, є повністю відкритими для учасників та постійно ними контролюються. І це є дуже добре. Однак за існуючої системи взаємовідносин професійних об'єднань із виконавчою владою успішність їх діяльності залежить від суб'єктивних факторів – участі в організації впливових бізнесменів та політиків, їх доступу до владних структур.

Починаючи з 1997–1998 років у галузь були спрямовані значні інвестиції – понад 500 млн. доларів. Були сформовані серйозні потужності з переробки олійних культур – до 8,25 тис. тонн на рік, й тенденція до зростання зберігається. Відбулося корінне технічне переоснащення підприємств, оновлення їх технічної бази, впровадження сучасних технологій виробництва. Дуже важливо, що в країні впроваджено вивіз (експортне) мито на насіння соняшнику, яке захистило національного виробника, надало галузі шансів стати конкурентоспроможною та перспективною.

Нині в умовах невинного зростання цін на енергоносії галузь успішно працює над впровадженням сучасних енергозберігаючих технологій. На більшості підприємств відбулося переоснащення котелень під технологію спалювання лушпиння соняшнику, і виробники на 90% забезпечують себе тепловою енергією. Наступним кроком буде перехід на режим повного енергозабезпечення підприємств.

Цей закон вам допоможе

Департамент права УСПП

Наприкінці грудня 2009 року набув чинності Закон «Про внесення змін до деяких законів України щодо спрощення умов ведення бізнесу в Україні», який має відіграти певну роль у нормалізації підприємницького клімату.

Насамперед варто звернути увагу на положення закону, які суттєво полегшують створення товариств з обмеженою відповідальністю. Зокрема, в 100 разів зменшено мінімальний розмір їх статутного капіталу. Відтепер згідно з частиною 1 статті 52 Закону України «Про господарські товариства» у ТОВ розмір статутного капіталу має становити не менше суми, еквівалентної одній мінімальній заробітній платі, що діє на момент створення товариства.

Важливе нововведення закону – звуження переліку видів діяльності, що підлягають ліцензуванню. Наприклад, із переліку виключена оптова торгівля насінням, професійна діяльність у соціальній сфері та деякі інші. Відтепер ліцензія видається на необмежений строк, окрім випадків, коли Кабінет міністрів має право обмежити термін дії ліцензії на провадження певного виду господарської діяльності. При цьому строк має бути не менше п'яти років. Таким чином, навіть мінімальний термін дії ліцензій подовжено з трьох років до п'яти. Безумовно, такі норми посилюють гарантії стабільності для підприємців. Однак слід звернути увагу на те, що згідно з частиною 4 Прикінцевих положень закону, строк ліцензій, отриманих до набрання чинності цим законом, не продовжується.

Позитивним є те, що закон встановлює чітко визначений строк видачі документів дозвільного характеру – 10 днів. Пом'якшилися і умови анулювання ліцензії: було дещо звужено перелік підстав для цього, подовжено до 30 днів термін набрання чинності рішення про анулювання.

Покликані спростити роботу підприємців норми, що вводять принцип мовчазної згоди у сфері ліцензування. Відтепер згідно з частиною 5 статті 4 Закону «Про дозвільну систему в сфері господарської діяльності» у разі, якщо у встановленому порядку подано заяву та необхідні документи для отримання або продовження права на провадження певних видів господарської діяльності в повному обсязі, але у визначений законом строк документ дозвільного характеру або рішення про відмову у його видачі не видано або не направлено, застосовується принцип мовчазної згоди. Через десять робочих днів із дня закінчення зазначеного строку суб'єкт господарювання має право працювати. На жаль, практичні аспекти його застосування законодавчо поки що не визначені, що може призвести до певних проблем, а тому потребує офіційних роз'яснень.

Позитивних змін зазнало і регулювання відносин у сфері оренди державного та комунального майна: поряд із колективом підприємства закріплено переважне право чинних орендарів на укладення договорів оренди, а також встановлено мінімальний строк договорів оренди у п'ять років, якщо орендар не запропонує менший. При цьому згідно з частиною 5 Прикінцевих положень закону термін дії договорів оренди державного та комунального майна для суб'єктів малого підприємництва, укладених до набрання чинності цим законом, вважається подовженим до п'яти років із дня укладення, якщо орендар не пропонує менший термін. Такі норми сприятимуть стабільності відносин у зазначеній галузі та слугуватимуть певною гарантією прав орендарів.

Принцип мовчазної згоди означає право суб'єкта господарювання провадити господарську діяльність певного виду (видів) без отримання документу дозвільного характеру (якщо документ дозвільного характеру або рішення про відмову у його видачі не видано) у термін, який встановлений законом, у разі подання ним всіх необхідних документів до уповноваженого органу.

Законом встановлюється мораторій на проведення перевірок суб'єктів малого підприємництва до 1 січня 2011 року, окрім:

- проведення перевірок суб'єктів малого підприємництва, господарська діяльність яких віднесена до високого ступеня ризику;
- проведення органами державної податкової служби планових та позапланових виїзних перевірок;
- проведення органами Пенсійного фонду України планових та позапланових перевірок суб'єктів господарювання з високим або середнім ступенем ризику;
- проведення органами захисту прав споживачів позапланових перевірок за скаргами споживачів.

Сприяти покращенню підприємницьких умов має і встановлення частиною 2 Прикінцевих положень закону мораторію до 1 січня 2011 року на здійснення заходів державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності органами державної влади та місцевого самоврядування щодо суб'єктів малого підприємництва, крім чітко визначеного переліку випадків.

Отже, Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо спрощення умов ведення бізнесу в Україні» містить ряд суттєвих нововведень, застосування яких сприятиме розвитку підприємництва.

Обмін кращими технологіями і транскордонна кластеризація – нові євроінтеграційні можливості «Східного партнерства» ЄС

Зіновій Бройде, член Робочої групи Карпатської конвенції зі сталого розвитку транспорту, енергетики, промисловості та інфраструктури

Партнерство, асоціювання і прагнення до вступу в Євросоюз втілюються в життя не деклараціями, а наближенням показників української економіки, стану довкілля, регіонального розвитку, безпеки, нормативно-правової бази, життя населення, інших норм і стандартів до спільних вимог і інтересів країн ЄС.

За Європейським інструментом сусідства і партнерства допомога ЄС може бути використана для спільного здобутку країн-членів і партнерів ЄС та їх регіонів з метою сприяння прикордонній та трансрегіональній співпраці за різними програмами та іншими інструментами ЄС.

Визначимо орієнтири «тематичного виміру» співробітництва з ЄС. Це:

– спільний ринковий простір, що сприятиме розвитку і зростанню конкурентоспроможності енергетики, промисловості, агросектору, торгівлі, фінансів, ресурсозбереження тощо; забезпечується шляхом кластеризації економічної і соціальної сфер, запровадження кращих технологій, пріоритетного розвитку малого та середнього бізнесу;

– регіональна політика на принципах вирівнювання і оптимального розподілу повноважень і відповідальності господарюючих суб'єктів, владних, державних і міжнародних структур, громадян тощо; цьому сприятиме трансрегіональна співпраця країн і регіонів Карпатської та Альпійської конвенцій у рамках Східного партнерства і Дунайської стратегії ЄС;

– зростання мобільності та доступності через розвиток транспортування (людей, товарів, енергії), логістики сполучень, інформаційних технологій;

– багаторівнева система безпеки (оцінка ризиків, попередження та запобігання надзвичайним ситуаціям і пом'якшення їх наслідків), починаючи від окремих індивідумів і об'єктів до регіональних і глобальних структур (техногенні і природні чинники енергетики, водних ресурсів, земель, лісів, виробництв, муніципальних та інших систем) паралельно з антитерористичною діяльністю, прикордонним контролем.

Європейський інструмент сусідства і партнерства надає перевагу не стільки навіть добре опрацьованим двостороннім розробкам, а тим проектам, що підтримуються більшістю країн регіону. Визначенню таких

Під кластерами слід розуміти нові структури, що утворюються в багатоеlementних системах, де їх виникнення, подальше формування або зникнення визначається взаємодією внутрішніх особливостей системи і зовнішніх чинників. Співпраця з ЄС має інтегруватися з існуючими та/або створювати нові кластери. Цьому сприяє Стратегія транскордонної кластеризації та відповідні Методичні рекомендації, затверджені наказом Мінрегіонбуду України від 27.01.2009 р. №46.

«Стикувальними модулями» з боку ЄС слід вважати:

– інноваційно-інвестиційний розвиток економіки, який вбачає публічно-приватне партнерство і кластеризацію насамперед для розвитку середнього і малого підприємництва;

– у регіональній політиці – європейські об'єднання територіальної співпраці (Протокол №3 з транскордонного співробітництва до Мадридської конвенції, листопад 2009 року, що розширює можливість об'єднань за межі ЄС до інших країн Європи);

– реалізацію транзитного потенціалу (послання Єврокомісії від 31.01.2007 р. «Розширення головних транс'європейських транспортних осей до сусідніх країн. Настанови з транспортування в Європі та межуючих регіонах»);

– реагування на міжнародні загрози безпеки, включаючи ресурсні і техногенно-екологічні чинники (Енергетична співдружність та Директива 96/61/ЄС «Інтегроване попередження і контроль забруднень» (IPPC), включаючи енергозбереження і застосування кращих доступних технологій (Best Available Technique-BAT)).

Тристоронні українсько-румунсько-молдовські проекти пропонуються зробити:

– попередження повеней, захист від шкідливої дії вод і аварійних забруднень у верхній частині басейнів річок Сірет та Прут шляхом впровадження сучасної системи моніторингу з автоматичними станціями (заявник – Дністровсько-Прутське управління водних ресурсів);

– транскордонна співпраця із запровадження ефективної системи поводження з промисловими і муніципальними відходами на основі їх сортування та застосування кращих доступних технологій (заявник – Управління житлово-комунального господарства Чернівецької облдержадміністрації);

Ці пропозиції розроблено у відповідності до Процедур відбору великомасштабних проектів, вироблених спільною операційною програмою «Румунія – Україна – Молдова» за настановами Єврокомісії від 10.05.2009 р. на підставі рішень Ради Єврорегіону, Резолюції спільного засідання депутатів Чернівецької обласної та Сучавської повітової рад від 15.09.2008 р., домовленостей у рамках наради, проведеної комісаром ЄС з регіонального розвитку в м. Ясах (Румунія) 18.09.2008 р. та попередніх обговорень з МЗС, Мінрозвитку і Мінприроди Румунії 05.11.2009 р.

ініціатив були присвячені робочі зустрічі країн Центральноєвропейської Ініціативи «ЦЄІ-Буковина»: «Сучасні виклики транскордонного співробітництва на нових східних кордонах ЄС» (2006); «Сталий розвиток транспортних систем у зоні нових східних кордонів ЄС» (2007) і «Трансрегіональний торгово-технологічний трансфер – виклик третього тисячоліття» (2008). Подальшому втіленню цих можливостей сприяло проведення УСПП, Укрзалізницею та Німецькими залізницями у травні минулого року круглого столу «Німеччина та Україна – можливості співпраці для розвитку транзитного потенціалу між Сходом і Заходом».

За підтримки УСПП реалізацію таких підходів розпочато у пілотному проекті єврорегіону «Верхній Прут», на який рішенням уряду А. Кінаха (від 14.02.2002 р. №59-р) було покладено «експериментальне опрацювання механізмів транскордонного співробітництва як елементів європейської інтеграції і розбудови регіональної політики». Паралельно чинним органам із представників місцевих і регіональних влад утворюється Підприємницький форум єврорегіону, діяльність якого має будуватися незалежно від перманентних політичних і кадрових змін у прикордонних регіонах України, Румунії та Молдови та від проблем у міждержавних відносинах.

Через таку взаємодію влади, громад і бізнесу вже у 2010 році мають бути започатковані інвестиційні проекти Європейського інструменту сусідства і партнерства вартістю від 3 до 10 млн. євро. Це забезпечить швидке приведення найдовшої ділянки українсько-румунського кордону у відповідність до сучасних вимог, що обумовлене входженням Румунії до Шенгенської зони і підготовкою до Євро-2012.

Кластеризація та активізація малого і середнього бізнесу мають допомогти і у справі техногенно-екологічної безпеки, запобігання надзвичайним ситуаціям на транскордонних водотоках. Саме таким чином можливо мінімізувати й енерговитрати, й утворення відходів, домогтися ефективного використання вторинних енергетичних і сировинних ресурсів виробництва, розвитку сервісу і муніципальних послуг. Передбачається, що 90% фінансування вихідних транскордонних проектів забезпечить ЄС, однак механізми публічно-приватного партнерства дозволять започаткувати залучення коштів Глобального екологічного фонду. Це допоможе модернізації базових виробництв і розвитку малого і середнього бізнесу, їх співробітництву з новостворюваними сміттесортувальними заводами у сфері переробки відходів.

Таким чином, активізація співпраці за сучасними євроінтеграційними інструментами дозволить підвищити конкурентоспроможність українського виробника, інвестиційної привабливості територій.

Проблемні бізнеси можуть отримати друге життя

Юрій Балькин, керуючий партнер компанії Headway Strategy

Тривала економічна криза може залишити «за бортом» підприємства, які ще недавно активно набирали персонал і розвивалися. Причиною проблем, як правило, є зменшення ринку збуту, на якому підприємство, іноді обтяжене кредитними зобов'язаннями, заробляло основні доходи раніше. В момент, коли витрати на утримання бізнесу починають перевищувати доходи, перед власником і топ-менеджментом підприємства постає класичне питання «що робити?».

Варіантів відповідей, як правило, небагато:

1. Банкрутство або ліквідація бізнесу.

Цей варіант найчастіше пов'язаний зі скороченням робочих місць і втратою унікальних зовнішніх і внутрішніх компетенцій підприємства, не кажучи вже про повернення інвестицій, які були вкладені раніше.

2. Продаж бізнесу.

Такий варіант можливий, але через низьку активність інвесторів в умовах економічної рецесії і політичної нестабільності продати бізнес можна тільки зі значним дисконтом.

3. Скорочення витрат і виживання.

За рахунок скорочення витрат (і інших заходів підвищення операційної ефективності) підприємство вирівнює баланс прибутків і видатків і залишається «на плаву», однак динаміка може залишатися негативною.

4. Стратегічне репозиціонування.

Стратегічне репозиціонування, як правило, передбачає розробку нової стратегії бізнесу та зміну моделі роботи підприємства на ринку. Це може бути вихід на нові ринки збуту, зміни в продуктивній лінійці, використання принципово інших каналів продажів, передача ряду бізнес-процесів на аутсорсинг, внутрішньогалузева та міжгалузева кооперація тощо.

Для ряду проблемних підприємств стратегічне репозиціонування може бути ефективним сценарієм, який допоможе подальшому розвитку навіть у сьогоdnішніх умовах. Запорукою успішності репозиціонування є розробка ефективної нової стратегії проблемного бізнесу.

Розробку стратегії можна проводити самотужки, але найчастіше доцільніше виконувати дану роботу в кооперації з фахівцями, які чітко представляють методологію проведення перетворень і мають досвід подібних проектів. Як правило, на розробку стратегії потрібно один-два місяці, на впровадження перетворень – ще 6–12 місяців.

(050) 469-72-74

ybalkin@hwstrategy.com

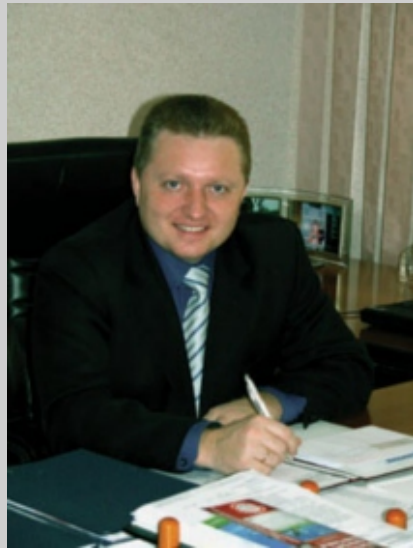
Підприємство «Київська медична група» почало виробляти унікальне обладнання – магнітокардіографічні системи «Кардіомагскан». Виробництво допомогла налагодити асоціація «Київ» – Київське регіональне відділення УСПП. Завдяки сприянню асоціації вдалося залучити необхідні кошти та організувати виробничий процес.

Система, розроблена зусиллями вчених Інституту кібернетики ім. Глушкова і Національного наукового центру «Інститут кардіології ім. академіка М.Д. Стражеско», є єдиною у світі, яка дозволяє на ранніх стадіях виявляти ряд небезпечних серцевих хвороб.

Магнітокардіограф у 2007 році було відзначено Державною премією України. Перші зразки унікального обладнання вже працюють в Інституті кардіології та у Головному військовому клінічному центрі. Розробники, спираючись на результати клінічних досліджень, переконані, що дане обладнання зможе кардинально змінити на краще сучасну діагностику серцево-судинних захворювань та їх лікування.

У 2009 році УСПП зробив для підприємництва:

УСПП звернувся до Президента України з проханням не підписувати прийнятий 22 жовтня 2009 року Верховною Радою України закон №4707 про внесення змін до законів України про Державний бюджет України на 2009 рік та «Про ставки акцизного збору на тютюнові вироби». Закон, на думку УСПП, було прийнято з порушеннями вимог Бюджетного кодексу України щодо оприлюднення законів, які впливають на формування доходної та видаткової частин бюджету, та статті 1 Закону України «Про систему оподаткування», відповідно до якої зміни законів про оподаткування можуть вноситися не пізніше, ніж за шість місяців до початку нового бюджетного року і набирають чинності з початку нового бюджетного року. Президент прислухався до голосу громади і повернув непідписаний закон до парламенту, який не зміг подолати вето глави держави.

Іван Петухов, член правління УСПП, президент групи компаній «Адамант»

В Розпорядженнях про електронну звітність враховано думку підприємців

Іван Петухов, член правління УСПП, президент групи компаній «Адамант»

Тема електронної звітності продовжує бентежити підприємців. Багатораздальне Розпорядження КМУ N 1087-р від 9 вересня 2009 р. (його переписували більш 3-х разів) нарешті дістало змін відповідно із вимогою підприємницької громадськості.

Згідно з Розпорядженням КМ N 163-р від 27.01. 2010 р.:

– «пункт 1 доповнити абзацом такого змісту:

Міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади й фондам загальнообов'язкового державного соціального страхування, яким надано право ухвалювати звітність в електронній формі, забезпечити прийняття звітних документів згідно із законом у паперовій або електронній формі на вибір суб'єктів господарювання»;

– «доповнити розпорядження пунктом 8 такого змісту:

Держкомінформатизації й Держспецзв'язку за узгодженням з Держкомпідприємництвом забезпечити у двомісячний строк прийняття технічних специфікацій форматів підписаних електронних даних».

На початку року ми добилися від Держкомпідприємництва проведення спільної наради з доробки та узгодження названих технічних документів (саме комітет разом з Міністром були головними супротивниками їх прийняття).

Відповідні Накази пройшли додаткове узгодження. Наказ ДКІ від 11.09.06 р. № 99/166 «Про затвердження Технічних специфікацій форматів представлення базових об'єктів національної системи електронному цифровому підпису» – дороблений учасниками ринку й перебуває на узгодженні в Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України. Наказ ДКІ від 14.08.2009 № 49 «Про затвердження Вимог до форматів даних електронного документообігу в органах виконавчої влади» – дороблений і перебуває на узгодженні в Держархіві.

Але, як говориться, розслаблятися й радіти рано. У ВРУ раптом з'явилися два нові законопроекти:

– № 6086 від 18.02.2010 «Про електронну комерцію» (нардеп Ю.В.Полунеев) – вимагає самого детального вивчення, тому що його ідейний натхненник лобював те розпорядження, з якими ми стільки боролися.

– № 2582 від 18.11.2009 г. «Про внесення змін у підпункт «з» підпункту 4.4.2 пункту 4.4 статті 4 Закону України «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами й державними цільовими фондами» (С.А.Терехін) містить таку норму:

«Податкова звітність може бути надана за добровільним рішенням платника податків контролюючому органу в електронній формі, за умови реєстрації електронного підпису підзвітних осіб у порядку, визначеному законодавством. За таких умов центральний (керівний) орган контролюючого органа зобов'язаний безоплатно забезпечити платника податків спеціалізованим програмним забезпеченням для формування податкової звітності в електронній формі й посиленими сертифікатами відкритих ключів».

Виходить, акредитовані центри сертифікації ключів уже й не потрібні?

Як бачите, крапку в даному питанні ставить ще рано, «електронні війни» на ринку електронної звітності тривають. Очевидно, дуже велика спокуса у окремих впливових громадян не тільки влаштувати на даному ринку «монопольку» та заробляти на цьому, але й паралельно збирати інформацію про всіх господарюючих суб'єктів.

Вихід один – консолідувати зусилля учасників ринку й домагатися прийняття істинно ринкових законів і підзаконних актів, які гармонізуються із європейським законодавством.

Що стосується Розпорядження N 1217-р від 14 жовтня 2009 р. «Про затвердження національного плану дій з поліпшення адміністрування податків», (посилання: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1217-2009-%F0>), воно відразу ж після виходу Розпорядження КМУ № 163-р дивним образом поміняло п. 9, і тепер у ньому мова йде не про повний перехід з 1 січня 2010 року винятково на електронну форму звітності, а тільки про подачу пропозицій для переходу: «Підготувати пропозиції щодо внесення змін у власні нормативні акти в частині розшифрування інших доходів і витрат і обов'язковості вистави на подання електронної звітності для платників, які належать до великого й середнього бізнесу».

ДПА. 1 січня 2010 року

ВСЕУКРАЇНСЬКА СПІЛКА ВЧЕНИХ-ЕКОНОМІСТІВ Донецьке регіональне відділення УСПП

запрошує взяти участь
у Всеукраїнській науково-практичній конференції
«УКРАЇНА В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ: СТРАТЕГІЯ ВИПЕРЕДЖАЮЧОГО РОЗВИТКУ»

Конференція проводиться у рамках розробки та обговорення
Стратегії соціально-економічного розвитку України «Нова економіка»

Організатори:

Всеукраїнська спілка вчених-економістів та Вища школа економіки і менеджменту Донецького національного технічного університету
спільно з Інститутом економіки промисловості НАН України, Київським національним економічним університетом, Київським національним університетом ім. Т. Шевченка, інститутами та університетами Вінниці, Донецька, Житомира, Львова, Запоріжжя, Сум, Тернополя, Харкова, Херсона, Хмельницька, Чернівців.

Стратегічний партнер:

Український союз промисловців і підприємців

22–24 квітня 2010 року
Донецьк

Більш детальна інформація на сайті <http://vsve.ho.ua>

